

Tovariš Tito znova predsednik republike

Naj današnji uvodnik posvetimo človeku, velikemu in silnemu, kar je storil za napredek naše domovine in za mir v svetu, revolucionarju, ki se ni ustrašil tudi največjih težav, borcu za nov svet — tovarišu Titu, ki so ga novo izvoljeni predstavniki ljudstva v nedeljo znova izvolili za predsednika republike. To, kar se je zgodilo v nedeljo na skupni seji vseh zveznih zborov, je bila le potrditev volje ljudstva, potrditev odločitve, ki jo je izreklo ljudstvo: tovariš Tito naj bo dosmrtni predsednik republike. Ne le v zahvalo za vse, kar je storil za svojo domovino, temveč tudi zato, ker so delovni ljudje globoko prepričani, da bo Tito še veliko prispeval pri graditvi srečnejše prihodnosti jugo-

slovanskih narodov in vsega človeštva. Res je, kar je rekla Vida Tomšič, ko je obrazložila pismo zveznega odbora SZDL Jugoslavije, ki ga je podpisalo tudi 50 poslancev: ponovna kandidatura tovariša Tita za predsednika republike je tako rekoč plebiscitarno sprejeta v najbolj množični naši razpravi ob novi ustavi Socialistične federativne republike Jugoslavije in manifestativno potrjena na naših volitvah. Tedaj je ljudstvo reklo: tovariš Tito je bil uspešen krmar naše skupne ladje! Naj bo to tudi v prihodnje, do konca življenja, ki naj bo čim daljše, ker to življenje pomeni za delovno ljudstvo — napredek, vsak dan bogatejše življenje, mir!

Jutri praznujemo tudi dan borca. Pri tem misli-

mo na milijone hrabrih, nesebičnih ljudi, ki so razbijali svet krivičnih in gradili novega — svet delovnih ljudi. Ko pa hočemo iz milijonov hrabrih in zvestih izluščiti svetel lik, da bi lahko rekli, to je lik borca, potem se vedno znova vračamo k osebnosti tovariša Tita. On je bil, je in bo zastavonoša velike revolucije, ki v ledino starega orja brazdo novega. On je bil prvi, ki je pono-

EDVARD KARDELJ, novi predsednik zvezne skupščine

no dvignil zastavo proletariata, vseh delovnih ljudi, in to v dneh, ko so se nad Evropo šele kopičili oblaki zla. On je bil prvi borec oborožene revolucije, prvi je bil v izgradnji domovine po zmagovalni vojni, prvi vzgled v vztrajanju na poti, ki se imenuje zvestoba ljudstvu. Kadarkoli in kjer koli je potrebno, prvi pogumno dvigne prst opomina, daleč se razlega njegovo svarilo pred zločinsko vojno. Tak, kakršen je zmeraj zvest napredku, se ne more sprijazniti s tistimi, ki bi radi na ostanke pokončanega sveta — če bi sploh kaj ostalo — pritrtili napis: socializem. On se je z vsem svojim bistvom predal drugačnemu socializmu: družbi blagostanja. Ali tako, kakor je rekla Vida Tomšič: Titova misel in pogum sta vtisnila pečat na vse naše pridobitve. Ali tako, kakor čuti vse delovno ljudstvo: Njegova misel in pogum naj prevetata tudi naše prihodnje delo!

Dan borca je veliki praznik tudi zato, ker je vtakan vanj tudi lik tovariša Tita, njegovo življenje, nekaj najbolj plodnih desetletij naše zgodovine, kakor je rečeno v pismu, ki ga je zvezni odbor SZDL Jugoslavije poslal zvezni skupščini.

...Naši državljani so z velikim navdušenjem pozdravili sprejem nove ustave, kar je pokazala tudi široka ljudska razprava o osnutku ustave in zdaj s pravico pričakujejo, da bo moč tega dokumenta prišla do izraza na vseh področjih našega družbenega življenja. Razumljivo je, da so njihove oči uprte v nas, v voditelje in da gledajo, kako se bomo vedli do nove ustave, ali jo bomo dosledno izvajali v delo in če bomo v polni meri spoštovali njena načela... je v nedeljo dopoldne med drugim dejal v svojem govoru tovariš Tito, ko je bil znova izvoljen za predsednika republike

Otočec pozdravlja drage rojake in rojakinje

V četrtek, 4. julija, na ameriški nacionalni praznik (dan neodvisnosti), se bodo v hotelu Grad Otočec na Krki spet zbrali številni rojaki, ki so te dni na obisku v starih krajih. Izseljeniška matice v Ljubljani, predstavniki domačih organizacij in Dolenjska tristična zveza so jim pripravili bogat in zanimiv svened, ki bo prav gotovo privabil na Otočec še več ljudi; kakor lanski prvi piknik. Dopoldne se bodo začeli rojaki zbirati na prostoru pri no za prijeten piknik, dober prigrizek in odlično domačo kapljico, pa za gočbo, oddih in zabavo. Ob 11. uri bo rojake pozdravil predstavnik občinske skupščine iz Novega mesta, govorila pa bosta tudi predstavnika izseljeniške

matice in predstavnik ameriških Slovencev. Sledil bo koncert novomeškega pevskega zbora »Dušan Jereb« iz Novega mesta, po kosilu pa se bodo na prireditvenem prostoru zvrstili novi ansambli: folklorna skupina »France Marolt« bo nastopila z gorenjskimi plesi, tu bo spet Boris Frank s svojimi pevci, ki je že lani spravljal v dobro voljo vse rojake na prvem pikniku, na vrsti pa so tudi koroški plesi in spet pevci. Presenečenje bo nastop svetovno znanega Slovenskega okteta, godci pa bodo igrali za ples.

Vsem dragim rojakom, ki bodo prišli jutri na Otočec, želimo prijeten in vesel dan, poln zabave in zdravega veselja!

3410 odlikovanih borcev in aktivistov

Za letošnji dan borca bodo po vseh komunah večje ali manjše proslave in prireditve, osrednja slovesnost pa bo povsod svečana podelitev odlikovanih borcem in aktivistom iz ljudske revolucije.

• V občini Brežice so v soboto, 29., in nedeljo, 30. junija, po krajevnih organizacijah ZB v Brežicah, Dobovi, Kapelah, Plšecah, na Bizeljskem, v Sromljah, Artičah, Pečicah, Breganskem selu, Krški vasi in Cerkljah podelili vsega 452 odlikovanih. 3. julija zvečer bodo svečane akademije v Breganskem selu in v Dobovi ter v Brežicah v Domu JLA. Na večer pred dnevom borca bodo v Brežicah priredile enote JLA, čla-

ni ZROP in gojenci predvojaške vzgoje improvizirani napad na mesto, s forsiranjem Save in Krke. Ob 20. bodo zakurili taborni ogenj, sledil bo ognjemet in pravcata beneška noč ob Krki pri gostišču Grič. 6. julija bodo na Bizeljskem priredili taborni ogenj in prihod partizanskih patrulj. 7. julija pa bodo odkrili spominsko ploščo na hiši, v kateri so se zbirali aktivisti Kozjanskega odreda.

• V občini Črnomelj so v nekaterih krajevnih organizacijah ZB na slovesen način podelili odlikovanja 30. junija, drugod pa jih bodo 4. julija. Vsega bo v občini podeljenih 800 odlikovanj. 4. julija bo tovariško srečanje sta-

rih borcev na Vinici in na Sinjem vrhu, 7. julija pa bodo ob 14. uri v Adlešicah odkrili spomenik padlim hrvaškim in slovenskim partizanom. Na večer pred dnem borca bo v Črnomlju v prosvetnem domu slavnostna akademija, v kateri sodelujejo člani ljubljanske Opere in baleta.

• V občini Metlika so v dneh pred 4. julijem po vseh krajevnih organizacijah svečano podelili 470 odlikovanj. V Gradcu bo podelitev 26. julija, ko bodo hkrati praznovali krajevni praznik. Danes zvečer, to je 3. julija, bo v Metliki svečana akademija, na kateri bodo podelili odli-

kovanja borcem in aktivistom iz Metlike.

• V občini Novo mesto je bilo v dneh pred 4. julijem v krajevnih organizacijah ZB podeljenih 1007 odlikovanj. Prebivalce ponovno vabimo na odkritje spomenikov v Hinjah in Podturnu, ki bo 4. julija, ter na svečano akademijo, ki bo danes zvečer ob 20. uri v Novem mestu v dvorani prosvetnega doma.

• V občini Sevnica bodo na predvečer po vseh večjih krajih proslave, 4. julija popoldne pa bo strelsko tekmovanje v Sevnici. Krajevne organizacije so podelile v občini skupno 96 odlikovanj borcem in aktivistom. 4. julija bo večja slovesnost v Zabu-kovju, v nedeljo, 30. junija, pa so člani ZB obiskali Bazo 20 v Kočevskem Rogu.

• V občini Trebnje pripravljajo 4. julija večjo proslavo mladinci predvojaške vzgoje v Vel. Gabru. V občini so podelili ali bodo podelili še danes in jutri skupno 185 odlikovanj.

• Tudi v občini VIDEM-KRSKO so te dni razdelili člani občinske skupščine nekaj nad 400 odlikovanj nekdanjim borcem in aktivistom. Osrednja proslava bo jutri ob 14. uri pred spomenikom na Rorah nad Vidmom-Krskim, razen tega pa bo tudi več krajevnih proslav.

VREME

OD 4. DO 14. JULIJA

V splošnem nestalno s pogostnimi padavinami in ohladitvami, zlasti med 7. in 9. julijem. Suha razdobja ne bodo trajala več kakor 2 dni zaporedno. Dr. V. M.

Iskal sem se in — v vaših rovih našel.

Ob pesti pest! Zatirani, med vami!

Vi ste umili s težkimi rokami

mi laž z oči. Kdor z vami gre — ni zašel

MATEJ BOR

(Iz ciklusa NA PARTIZANSKI STRAŽI, 1942)

Božidar Jakac: NA PARTIZANSKI STRAŽI

Ali zbor občanov ali referendum?

Mislím, da si vprašanja sploh ne bi smel zastaviti tako. Oba — zbor občanov in referendum — sta obliki socialistične demokracije. Pa ne edini. Obstajajo tudi še druge. Najbrž bo treba razmisliti še o novih. Seveda ne danes, pa tudi ne jutri. Toda čas in razvoj bosta prisila še nove oblike neposredne demokracije, ki bodo čim bolj učinkovite, da bo širši krog ljudi sodeloval pri urejanju skupnih zadev. Opek člog ljudi, ki je včasih upravljali ljudi in kasneje v imenu njih, mora zamenjati družbo kot celota. Pa ne le posredno — prek predstavniških organov — ampak predvsem tudi neposredno, prek takih oblik, kakršna sta zbor volivcev in referendum.

Zakaj napačno zastavljeno vprašanje? Zato, ker drug brez drugega ne moreta biti učinkovita. Zmotno je misliti, da je res prava demokracija. Treba je vedeti, da je prav pri referendumu lahko najmanj demokracije, zlasti če ni dobro pripravljen in če ni sledil širšim, demokratičnim razpravam na zborih občanov, sestankih Socialistične zveze itd. Zakaj? Zato, ker se lahko zgodi, da organizator referenduma ponudi slabo rešitev, ki pa vendarle dobi večino, ker se ljudje niso dovolj poglobili v problem in ker je marsikdo izjavil »da«, prepričan, da je stvil prav.

Papeževa brzojavka predsedniku Titu

Predsednik republike Josip Broz-Tito je prejel od papeža Pavla VI. naslednjo brzojavko: »Čestitke Vaše ekselence in Vaše želje za mir in sodelovanje med narodi so nas ganile ter Vam zagotavljamo, da bomo temu stalnemu cilju naporov katoliške cerkve posvetili tudi vso našo pozornost. Kličemo obilo božje naklonjenosti prebivalstvu Jugoslavije.«

TEDENSKI NOTRANJEPOLITIČNI PREGLED

● V petek je bil v Beogradu plenum zveznega odbora SZDL Jugoslavije, ki je sklenil predlagati zvezni skupščini, naj za predsednika republike izvoli tovariša Tita, za podpredsednika republike Aleksandra Rankovića in za predsednika zvezne skupščine Edvarda Kardelja. Hkrati je plenum razrešil tovariša Tita dolžnosti predsednika zveznega odbora SZDL Jugoslavije. Za razrešitev je zabil sam, ker spričo velike zaposlenosti ne bi mogel uspešno opravljati te odgovorne funkcije. Za novega predsednika je bil izvoljen Lazar Koliševski, za generalnega sekretarja Milentije Popović in za blagajnika Todo Kurtović.

Ko je plenum razpravljal o kadrovskih spremembah, je poslušal obrazložitev Aleksandra Rankovića, ki je s podatki o minulih volitvah ilustriral uspešno uporabo načela rotacije v praksi. Med drugim je dejal, da sestava kandidiranih in izvoljenih odbornikov in poslancev kaže, da smo močno napredovali tudi v usklajanju strukture skupščin s socialno, gospodarsko in nacionalno strukturo prebivalstva. Poudaril je tudi vlogo tovariša Tita v ustanavljanju in izgrajevanju ljudske fronte in Socialistične zveze delovnega ljudstva Jugoslavije. Izrazil je prepričanje, da bo vsa dejavnost socialistične zveze tudi v prihodnje deležna vse njegove skrbi in pomoči.

O rezultatih minulih volitev je govoril Veljko Vlahović, ki je med drugim dejal, da so bile volitve akt samoupravljanja delovnih ljudi. Izrazil je veliko priznanje političnemu aktivu, ki je pri volitvah opravil velikkansko delo. Ko je govoril o prihodnjih nalogah Socialistične zveze, je opozoril predvsem na naslednje: prvič, da je treba še nadalje organizacijsko, politično in idejno krepiti Socialistično zvezo; drugič, da je treba še hitreje razvijati in poglobljati družbeno samoupravljanje; tretjič, da je treba posvetiti veliko skrb statutom občin in delovnih organizacij, ker šele s sprejemanjem teh statinov do-

grajujemo naš ustavni sistem; četrtič, da je z dosledno uporabo rotacije treba nadaljevati daljnosežno smer, ki naj pripelje po demokratskem postopku na odgovorne družbene položaje sposobne ljudi, ki uživajo ugled v svoji sredi, in ki se bodo dosledno zavzemali za razvijanje socialističnih družbenih odnosov; petič, da mora Socialistična zveza sumirati številna vprašanja, ki so jih občani postavljali v volilni aktivnosti, in oceniti vrsto predlogov in pobud.

● Pod predsedstvom Petra Stambolića je bila v soboto zvečer skupna seja vseh zveznih zborov, na kateri je bil sprejet začasni poslovnik skupščine. Na predlog zveznega odbora SZDL Jugoslavije in skupine poslancev je bil za predsednika zvezne skupščine izvoljen Edvard Kardelj. Njegovo izvolitev so poslanci pozdravili z viharim plaskanjem. Za podpredsednike skupščine so bili izvoljeni Mijalko Todorović, Strahil Gigov in Zvonko Brkić. Za predsednike po-

NOVO IZVOLJENA ZVEZNA SKUPŠČINA PRIČELA DELATI

sameznih zveznih zborov so bili izvoljeni naslednji poslanci: za predsednika zveznega zbora Mijalko Todorović, gospodarskega Osman Karabegović, socialno zdravstvenega Olga Vrabčić, organizacijsko političnega Krsto Popivoda, prosvetno kulturnega Nikola Sekulić, zbora narodov Ljupčo Arsov.

● Na nedeljskem skupnem zasedanju vseh zveznih zborov je bil na predlog zveznega odbora SZDL Jugoslavije, ki ga je obrazložila Vida

ZUNANJEPOLITIČNI TEDENSKI PREGLED

Predsednik državnega sveta Demokratične republike Nemčije in generalni sekretar Enotne socialistične partije Nemčije Walter Ulbricht je ob svoji sedemdesetletnici sprejel visoke goste, ki so mu prišli čestitat. Ti gosti so bili: Nikita Hruščov, prvi sekretar CK Poljske združene delavske partije Vladislav Gomulka, prvi sekretar CK KP Češkoslovaške in predsednik CSSR Antonín Novotný, prvi sekretar CK Madžarske socialistične delavske partije in predsednik sveta ministrov LR Madžarske Janos Kadar in prvi Sekretar CK bolgarske KP in predsednik sveta ministrov Bolgarije Todor Živkov.

Ze naštevane funkcij teh političnih voditeljev vzbuja zanimanje, še bolj pa dejstvo, da so se zbrali v vzhodnem Berlinu — uradno zato, da bi čestitali Ulbrichtu ob rojstnem dnevu. Seveda pa nihče niti za hip ni verjel, da je to glavni razlog za ta sestanek »na vrhu«. Dandanes si državni čestitajo z brzojavkami, ne morejo pa z brzojavkami reševati perečih političnih in ideoloških problemov. Zato je treba iskati vzroke za to berlinsko srečanje druge.

Na prvi pogled je očitno, da to srečanje ni planirano na dolgo dobo. Se nikoli se ni zgodilo, da bi premier Hruščov zaporedoma tako naglo dvakrat obiskal isto deželo. Sovjetski premier je bil namreč v vzhodnem Berlinu letos januarja, ko je bil kongres enotne socialistične partije Nemčije. In ko bi se za to srečanje odločili pred nekaj meseci ali vsaj pred tedni, bi ga bili

— kot je navada — uradno napovedali. Kaj se je zgodilo, da je prišlo do tega »vrha«?

Glavni dogodek je vsekakor začetek kitajsko-sovjetskih ideoloških razgovorov 5. julija v Moskvi. Čedalje bolj se približuje ta datum, tem bolj raste napetost med Pekingom in Moskvjo. Kitajci že direktno napadajo Hruščova (ne da bi seveda pozabljali na jugoslovanske »revizioniste« in celo pozivajo k zamenjavi sovjetskega vodstva. V svojih »točkah« Kitajci namreč ugotavljajo, da je tudi sedanje sovjetsko partijsko vodstvo »revizionistično« in da je potemtakem nesposobno voditi ljudstvo in uživati njegovo zaupanje. Pravi »leninisti« — po mnenju Kitajcev — tako vodstvo — zamenjajo. Ti neposredni kitajski napadi so seveda izzvali hudo jezo sovjetskega vo-

Srečanje v Berlinu

stva, ki prvotno ni želelo odkrito polemizirati s Kitajci. Zdaj se je položaj tako zaostрил, da so morali iz Moskve trije kitajski diplomati kot »nezaželen« osebe.

Odnosi so se potemtakem tako zaostřili, da skoraj nihče ne pričakuje, da bi sovjetsko-kitajski razgovori privedli do kakšnega resničnega sporazu-

ma. Mnogi opazovalci celo trdijo, da so si stališča tako nasprotna, da je kompromis nemogoč.

Ta nesoglasja vplivajo tudi na opredeljevanje partij po svetu. Azijske partije v glavnem podpirajo kitajska stališča, medtem ko druge partije zagovarjajo načela miroljubne koeksistence in osnovno postavko, da bi bila atomska vojna katastrofa tudi za socializem, ne samo za kapitalizem.

Srečanje v Berlinu, ki se je končalo že v ponedeljek 1. julija z odhodom Gomulke, Kadarja in Novotnega, je bilo očitno priprava in posvet za srečanje s Kitajci.

Toda odsotnost enega vzhodnoevropskega voditelja v Berlinu je bila zelo očitna. Generalni sekretar romunske Delavske partije Gheorghiu Dej ni prišel v Berlin, ampak je samo brzojavil čestitke Ulbrichtu. Značilno je tudi dejstvo, da je romunski tisk edini izmed vseh socialističnih držav objavil znane kitajske »točke«. Nobena skrivnost ni, da so odnosi med Romunijo in ZSSR v zadnjem času v krizi. Glavni vzrok: Romunija se ne strinja z »delitvijo dela« med socialističnimi deželami. Romunija hoče graditi težko industrijo tako, kakor sama hoče, zavrača pa načrte od zgoraj — to je načrte Sovjetske zveze, kako naj bi vzhodna socialistična skupnost kot celota gradila industrijo in sploh svojo ekonomiko. Skratka, Romuni se čutijo prizadete.

neposredna oblika socialistične demokracije, prek katere bodo občani vplivali ne le na politiko občine, ampak širše. Na dnevni red je treba stavljati tudi vprašanja, ki zadevajo višje družbeno-politične skupnosti, njih naloge in probleme. Občinske skupščine o nekaterih pomembnih zadevah sploh ne bi smele odločati, dokler ne bi povedali svojega mnenja zbori občanov. Nekaterih odločitev pa brez soglasja zborov občanov sploh ne bi smelo biti. Občinski organi bi se morali truditi, da bi z dobrimi priporočili, skrbno zbranim gradivom in podatki, denimo o poslovanju skladov, o družbenem načrtu, o proračunu itd., prispevali k čim učinkovitejšemu delu teh tako pomembnih tribun občanov. Zbori občanov naj postanejo

tribuna, kjer se bodo snovali delovni dogovori, kako še hitreje napredovati, kako odpraviti nepravilnosti, kje je treba bolj gospodariti. S tribune zborov občanov morajo opozarjati ljudje na primere slabe uporabe sredstev. Marsikateri dinar iz občinske blagajne bo bolj obrnjen, če gospodarjenje z njim ne bo prepuščeno zgolj aparatu ali ožjim organom — brez kontrole občanov. Stevilne pobude občanov bodo pospeševale našo hitrejšo rast — materialno in glede medsebojnih odnosov

J. B.

NABIRAJTE ZDRAVILNA ZELIŠČA!

Cveti: malih marjetic, ranjalka, šmarcnice, bele deteljice, rdeče deteljice, bezga, lipa.

Listi: šmarcnice, gloga, lapuna, jetrnika, ozkolistnega trpotca, melise.

Rastline: gladišnika, dišeče perle, krvavega mlečka, melise, polaja, vodne kreše, grenke ramselo, ženikija, zdravilnega jetrnika.

Lubje: češminovih korenin, češminovih palic, krhljke.

Korenine: gozdnega korena (angelike), bodeče neže, sladkih korenin, trobentice, rumenega rgrata, cikotije, medvedovih tac, velikega divjega janeža, malega divjega janeža, srčne moči, pekočih kopriv.

V naši poslovalnici v Novem mestu odkupujemo tudi sveže listje šmarcnice in korenine srčne moči. Cene so zelo ugodne. Pojasnila dobite v našem skladišču v Novem mestu, Slakova ulica št. 8.

Ni sezone za odkup živine

1. julija je bil novomeški živinski in prašičji sejem bolj klavni, ker je vsako leto ob tem času odkup prašičev manjši, goveje živine pa na splošno primanjkuje. Napredaj je bilo 124 govedi in 603 prašičev. Prodali so 77 glav goveje živine in 495 prašičev. Cene za prašiče so se gibale med 6.000 in 10.000 dinarji, za vole od 210 do 220 din kg, za krave od 80 do 130 din kg in za mlado živino od 210 do 230 din kg.

■ Za prihodnjo turistično sezono bodo odprli nove gostinske objekte, ki bodo imeli več kot 15 tisoč ležišč. Za izgradnjo bo poročeno okoli 30 milijard dinarjev. Polovico zneska bo prispevala skupnost, ostalo polovico pa bodo zbrale republike, komune in same gospodarske organizacije.

Nova restavracija „DANE“ - prvi up mirenskega turizma

Jutri, 4. julija, to je na dan borca, bodo na Mirni slovesno izročili namenu nov, sodobno urejen turistični objekt, ki ga je zgradil kolektiv »Dane«.

Težko je oceniti, kako velikega pomena bo za Mirno novi objekt. Že pred vojno so v prijazno naselje radi zahajali tako domači kot tuji gostje. Tolklo bolj bodo odslej, ko jim bo na voljo nova restavracija z 72 sedeži, gostinski vrt v zelenju in cvetju, kjer je 80 sedežev, novi, svetli gostinski prostori, tri tujske sobe s po dvema ležiščema, z dvema kopalnicama, s sodobno urejenimi sanitarijami, skratka, veliko je vsega.

S 25 milijoni 600 tisoč dinarji sredstev je kolektiv »Dane« iz prejšnjemembne stavbe z nadzidavo in preureditvijo ustvaril turistično gostinski objekt, kakršnih je pri nas malo. V obeh gostinskih sobah je popolnoma nova oprema, v stavbi je centralna kurjava, po tleh je polt, v eni izmed obeh gostinskih sob je lepa točilna miza, v tujskih sobah so umivalniki s toplo in hladno vodo, gostinski prostori in vrt so ozvočeni, da, celo to lahko povemo: naše gostinstvo je v novi »Danin« restavraciji na Mirni dobilo prvi sušilni aparat za roke, ki je vgrajen na sanitarijah! Kuhinja restavracije je najmodernejše urejena. V

njej so pomivalne mize, ogrevalna omara, štedilnik na elektriko in trdo kurivo, hladilnik ter razni strojčki, s katerimi bo moči zelo hitro pripravljati hrano. V akvariju bo vedno dovolj rib, ki jih bo lahko gost izbral, preden mu jih bodo pripravili v kuhinji.

Stene gostinskih prostorov so okusno opažene, po policah so razstavljeni »Danin« izdelki, na vseh oknih so lepe zavese, vsi prostori imajo vgrajene prezračevalne naprave, da se ne bo v njih nabiral tobakov dim, duh po pižami in jedeh. Poleg vrta je urejeno balinišče, da bo vsem, ki se želijo razgibati, pri roki tudi športno razvedrilo. Brez dvoma je vsako naštevaje in opisovanje odveč. Najboljše bo, če sami odidete na Mirno in si ogledate novo restavracijo, posedite v njej, strešno osebje pa vam bo prijazno in hitro postreglo.

V polovici prvega nadstropja si je kolektiv uredil upravne prostore, ker so bili dosedanj premajhni in neprimerni. Prvi turistični in gostinski objekt na Mirni je odprt in izročen namenu. Da

bo dostopnejši in da bodo gostje raje zahajali vanj, bo treba najprej urediti cesto od Trebnjega do Mirne. Turistu, ki bo prišel na Mirno, bo nato odprta tudi pot v prijazno kočjo na Debencu, do koder bodo že zdaj lepo cesto prihodnje leto asfaltirali.

Pred leti so Mirenčani pričeli akcijo za gradnjo kopalnega bazena v dolini proti Staremu gradu. Opravili so izkop zemlje in že napeljali betonske plošče za bazen. Nato je žal vse skupaj zaspalo. Zdaj je čas, da akcijo nadaljujejo. Gost, ki bo prišel na Mirno, se bo v vročih poletnih dneh rad ohladil z osvežujočo kopeljo v bazenu. Prostora za parkiranje avtomobilov je tam dovolj. V bližini so razvaline Starega gradu, ki bi prav gotovo postale turistična zanimivost. V ohranjenem stolpu pod gradom bi se z manjšimi sredstvi dalo urediti svojstven turistični objekt za razvedrilo, kamor bi gostje prav gotovo radi zahajali. Naravnih pogojev je torej, kakor vidimo, dovolj. Delati bo treba in hiteti. Kolektiv »Dane« je imel že pri gradnji restavracije namen poživiti turizem. Prav gotovo bo tudi v bodoče pomagal po najboljših močeh pri razvijanju te donosne panoge, ki bi se na Mirni lahko lepo razvila.

Upamo, da se je z novo restavracijo in vsem, kar bo gostu nudila, na Mirni res začelo novo obdobje turizma. V industriji in v drugih obratih je že zdaj zaposlenih okoli 5000 ljudi. Se v letoš-

Pogled v gostinsko sobo nove restavracije »DANE« na Mirni

Statuti prepočasi dozorevajo

Prizadevanja, da bi kar najhitreje prišlo do osnutkov statinov delovnih organizacij in njihovih končnih formulacij, se v novomeški občini do zdaj bolj slabo obrodila. To ugotovitev lahko podkrepimo z dejstvom, da je do konca junija izmed velikega števila gospodarskih in drugih delovnih organizacij osnutke izdelalo bore majhno število večjih podjetij, medtem ko se drugod,

nji jeseni se bo v nova stanovanja v stanovanjskem naselju vselilo 60 družin. Tudi zanje je nova restavracija potrebna.

Obiščite Mirno in vedno se boste vnovič vračali tja!

zlasti v manjših podjetjih, stvar ne premakne. Tu so komisije sicer imenovane, očitno pa so prepuščene same sebi. Značilno je čakanje. Nekateri se izgovarjajo, da ni dobro »prehitevat«, češ da »bo v kratkem prišla na dan nova pozitivna zakonodaja, ki »da bo konkretno spregovorila tudi o statutih«, drugi zatrjujejo, da nimajo sposobnih ljudi, ki bi »statutarna načela pravilno oblikovali«, tretji čakajo na ne-kakšne »predložke«, ki bi jih lahko koristno prikrojili lastnemu stanju itn. Našteli bi lahko vrsto razlogov oziroma »razlogov« za izmikanje, kar je skoraj na las podobno čakanju v zvezi z »akcijami« za izdelavo pravilnikov o delitvi dohodkov v gospodarskih organizacijah. — Vendar zakaj čakati, ko vendar vemo, da si moramo napraviti »srajco« po svoji meri? Nemogoče je to mero dobiti, če bodo v pripravah delali le člani komisij, drugi organi, ki so prav tako in celo še bolj odgovorni za ureditev ustavnih vprašanj, pa prekrizanih rok opazovali, kako priprave potekajo. Naj dodamo le to, da se bodo ustrezne rešitve našle le s skupnimi močmi.

Da bi pospešili akcijo izdelovanja statinov in ugotovili glavne hibe, ki so do zdaj najbolj zavirale priprave, se bosta še ta mesec sestala celoten plenum ObSS in zbor delovnih skupnosti občinske

skupščine v Novem mestu in poleg obravnavanja polletnega izpolnjevanja plana za 1963, priprav za plan 1964 in priprav za 7-letni program perspektivnega gospodarskega razvoja posvetila jedro razprave vprašanju statinov za posamezna gospodarska področja (trgovino, industrijo, kmetijstvo itd.). O pravi statinov se bodo pogovarjali tudi na ustavnih konferenci sindikatov storitvenih dejavnosti, ki bo 22. julija v Novem mestu, razen tega pa bodo v priprave pritegnili tudi strokovne organizacije (DIT in ostale). Namen vseh razprav je dobiti pravilno pojmovanje oblik in vsebine statutarnih osnutkov.

Statuti torej dozorevajo prepočasi. Zato ne smemo čakati! To naj bo v prihodnje tudi osnovno geslo vseh delovnih organizacij, ki še nimajo osnutkov. Prav tako pa naj bi bile v to plat usmerjene tudi najrazličnejše razprave organov in organizacij, ki so na dnevnem redu v podjetjih.

Čestitka iz Novega Sada

Vojak Franjo Mlakar, ki je pri vojakih v Novem Sadu, pošilja pozdrave za 4. julij vsem delovnim ljudem iz domačih krajev, zlasti pa kolektivom. Hkrati pozdravlja vaščane, sorodnike in svoje domače.

»Šele zdaj razumem vso človekoljubnost krvodajalstva...«

Kadar beremo o krvodajalskih akcijah in o tistih tovariših in tovarišicah, ki prostovoljno darujejo kri za življenje drugih, se nam vsili občudovanje do vseh teh ljudi, kaj več pa redkokateri zmore. Vsak si misli: »Saj jaz krvi ne bom potreboval! Mlad sem še in zdrav, za smrt je še dovolj časa...« Tudi

ANGELCA FINK, uslužbenka iz Novega mesta, je tako mislila. Pred nekaj meseci se je poročila in je zlasti zadnje čase imela v mislih samo dom in službo. Pričakovala je otroka — prvega. Prefekti teden zvečer pa je nenadoma dobila močne krče. Ni šla takoj k zdravniku, ker si je mislila, da bo pač minilo, saj je bila še ves dan zdrava. Preko noči pa so bile bolečine tako hude, da so jo morali naslednjega dne odpeljati v bolnico. Tega se pa ne spominja več. Takoj je morala na operacijsko mizo. Notranja krvavitev v želodec, huda... Nitka, ki jo je vezala na življenje, je bila že povsem rahla...

Izguba krvi je bila tako huda, da so ji morali že med operacijo dajati transfuzijo in plazmo. Transfuzijo pa je dobila še naslednji dan, skupno 890 kubikov krvi!

Za prvo transfuzijo med operacijo, ki je bila nujna, je dal kri tov. Dušan Zunič, ki se je nekaj dni prej s skupino članov kolektiva Elektro prijavil za krvodajalca. Potem je krvi zmanjkalo in so poslali ponjo v Ljubljano.

Ce bi tudi tovariš Zunič tako mislil kot ostali, češ saj je ne bom potreboval, in če bi se kolektiv Elektro ne prijavil v tej akciji, kaj bi bilo potem? Že tako rahla nitka, ki je Angelo vezala na življenje, bi se prav gotovo utrgala. Da o tem ni dvoma, so povedali tudi zdravniki.

Cetrty dan po operaciji pa je tov. Angelca, sicer še oslabiljena, vendar že izven nevarnosti, povedala:

— Le zakaj smo tako prepričani v svoje zdravje. Nikoli nisem pomislila na to, da bom tudi jaz kdaj potrebovala tujo kri, pa sem jo! In še kako! Šele zdaj razumem človekoljubno krvodajalsko akcijo in njen pomen. Vse, ki imajo zdravo kri, bi bilo treba prepričati, da bi jo dali, saj ne vedo, kako hitro lahko pride do bolezn ali nesreče, v kateri jim lahko samo kri reši življenje.

Druga seja okrajne skupščine v Ljubljani

V sejni dvorani ljubljanskega magistrata je bila 28. junija druga seja okrajne skupščine. Na sporedu je bila razprava o gibanju gospodarstva v letošnjih prvih petih mesecih, kar je odbornikom raztolmačil pooblaščenik okrajne skupščine Tone Koprivnikar. Povedal je, da je proizvodnja v ljubljanskem okraju v primeri z lanskim letom precej porasla, posebno še aprila in maja, ko je bila večja kar za 17 odstotkov. Velik porast pa se občuti tudi v izvozu, saj je znašala vrednost izvoženih artiklov v prvih štirih mesecih 14.491 milijonov dinar-

jev, kar je 14,8 milijonov dolarjev. To je 34 odstotkov realizacije izvoza v preteklem letu in 25,4 odstotka letnega plana. Tako se je povečal izvoz v primerjavi z istim obdobjem lani za 3 odstotke, z letom 1962 pa za 9 odstotkov.

Odborniki so razpravljali tudi o nekaterih problemih drugih panog, o povečanju kapacitet v turistični in gostinski dejavnosti ter o investicijskem programu za izgradnjo nove bolnišnice v Ljubljani, ki so ga tudi sprejeli.

Posvet o finančnem poslovanju trgovin

Danes bo v Ljubljani 3. redna seja sveta za organizacijo in razvoj trgovine pri Gospodarski zbornici okraja Ljubljana. V glavnem bodo razpravljali o finančnem poslovanju trgovinskih gospodarskih organizacij v letu 1962 in o ekonomičnosti poslovanja po strokah.

Seja upravnega odbora Gospodarske zbornice v Celju

V petek, 5. julija, bo v Celju 7. redna seja upravnega odbora Gospodarske zbornice, na kateri bodo poročali o delu organov in služb zbornice, sklepali o vsebini raznih pravilnikov, ustanovili pa bodo tudi zavod za poučevanje tujih jezikov v Celju. Na dnevnem redu je tudi več imenovanj, potrditev pogodb in razprava o stališčih zbornice glede nekaterih gospodarskih vprašanj. Seja bo ob 8.30 v sejni sobi gospodarske zbornice v Celju.

AVTODELI

Oddelek trgovskega podjetja

»ŽELEZNINA« — NOVO MESTO PRODAJA NA KREDIT:

tovorna vozila Zastava 615-B,

nosilnost 1,5 t — 2.995.000 din;

tovorna vozila Zastava 620-B,

nosilnost 2 t — 3.120.000 din;

tovorna vozila furgon Zastava T-2-1100,

nosilnost 1 t — 2.495.000 din;

kombi nova izv. Zastava T-2-1100,

nosilnost 1 t — 2.950.000 din;

specialno vozilo Zastava 620-B

za ekipno vzdrževanje cest — 3.800.000 din;

specialno vozilo 620-B

za prevoz kruha — 4.500.000 din.

V dneh 5. in 6. julija 1963 bomo priredili propagandno demonstracijo tovornih in specialnih vozil »Zastava«: 5. julija na Glavnem trgu v Novem mestu, 6. julija dopoldne v Vidmu-Krškem, popoldne pa v Brežicah.

Vabimo vse zainteresirane za vozila »Zastava«, da si v napovedanem času ogledajo vozila, kjer bodo dobili vse informacije o najnovejših ugodnih kreditnih pogojih za nakup vozil.

VČERAJ, DANES IN JUTRI V VIDEMSKO-KRŠKI OBČINI

Tudi za letošnji občinski praznik se bomo pomudili ob mejnikih iz preteklosti, sprehodili se bomo po dneh, ki jih pravkar preživljamo, in obrnili pogled v bodočnost. Za izprembo bodo tokrat o vsem tem pripovedovali proizvajalci, družbeni in javni delavci iz komune, da sestane ne bo preveč podoben suhoparnemu poročilu.

V naslovu, ki smo ga izbrali, pomeni »včeraj« — velike napore, ki so bili vloženi v razvoj v preteklosti, »danes« — dosežene uspehe in »jutri« — načrte, ki kličejo iz dosedanjega dela.

Na raznih posvetih, ko so se zbirali predstavniki občin nekdanjega novomeškega okraja, je bilo neredko, kadar je beseda nanesla na občino Videm-Krško, slišati malce pikre opazke, češ: »Lahko njim, oni imajo bazo!... Takšne opazke so bile seveda prikrite, v njih pa je bilo prav gotovo tudi nekaj nevoščljivosti.

Občina Videm-Krško je bila po zadnji vojni prav tako opustošena kot mnoge druge, podedovane materialne osnove pa so bile zelo majhne. »Celuloza«, ki se je v zadnjih dveh desetletjih razvila v enega izmed največjih in najsodobnejših kombinatov papirne industrije, je bila takrat kaj revna. Dosežena stopnja, ki je v primerjavi z ono v mnogih drugih komunah precejšnja, je torej le posledica pridnosti prebivalcev, ki so marljivo gra-

dili in skrbno obračali dinar. Prav gotovo jim je zdaj, ko so svoje osnove dogradili, lažje kot morda komu drugod; preden so to dosegli, pa je bilo treba pretečiti precej znoja in vložiti nemalo naporov v vsakodnevno izgradnjo.

Težko se je odločiti, kaj izbrati za sestavek, ki bo za občinski praznik prikazal dosednji razvoj, današnji dan in načrte za bodočnost. Življenje kipi v vsakem kolektivu, na vseh področjih in na vsakem koraku. Izbrana je bila resda težka, prostor pa je žal omejen.

Razvoj v komunah je usmerjen na široko, zato vam bodo proizvajalci pripovedovali o svojih nalogah in načrtih v industriji, lotili se bomo dosežkov zadnjih let v kmetijstvu in si hkrati s tem ogledali tudi načrte v zdravstvu in na področju turizma.

centralnega DS, Vinko Sušterič, predsednik upravnega odbora centralnega DS, ter inženir Franc Raspotnik, šef vzdrževalnih naprav.

5 milijard in 500 milijonov dinarjev je bilo investiranih v lanskem in letošnjem letu v drugi papirni stroj in ostale naprave, ki jih je bilo treba bodisi postaviti na novo, povečati ali obnoviti, da bo lahko drugi papirni stroj stekel.

Štiri svojstvene obeležitve investicije so lahko kolektivu v čast. Zmoglo so jo z lastnimi sredstvi, saj so našli le nekaj manjših premostitvenih kreditov. Že pred tremi leti je kolektiv doumel veliki pomen decentralizacije in novega načina investiranja, ki drugod šele zdaj prihaja vedno bolj in bolj v ospredje v investicijski politiki: kolektiv naj si sam zagotavlja sredstva za obnavljanje in povečevanje svojih proizvodnih naprav. Tolikšne investicije z lastnimi sredstvi do-

slej najbrž še ni zmogel noben delovni kolektiv v FSRJ.

Naložba v drugi papirni stroj je zelo gospodarna. Proizvodnja se bo povečala za več kot 100 odstotkov, število zaposlenih pa le za okoli 15 odstotkov. To pomeni, da so upoštevali dejstvo, da morajo biti nove strojne naprave čim sodobnejše.

Drugi stroj bo proizvodnja papirja v FSRJ povečal za toliko, da časopisnega papirja ne bomo več tako kot doslej uvažali, ampak ga bomo, ko bo stekla tudi nova tovarna v Sremski Mitrovici, celo okoli 40 tisoč ton na leto izvažali. Investicija je torej velikega zveznega pomena, v komunah pa se bo njen vpliv odražal toliko bolj, saj bo v prihodnjem letu tovarna naredila za več kot 12 milijard dinarjev vrednosti, celotna vrednost družbenega bruto proizvoda v komunah pa bo letos znesla nekaj več kot 20 milijard.

Velika naložba v drugi papirni stroj je dokazala, da je naša domača industrija sposobna izdelati mnoge naprave, ki smo jih doslej uvažali. Kolektivu je v želji, prištediti kar največ deviznih sredstev, v sodelovanju z različnimi tovarnami v FSRJ uspešno močno zmanjšati vrednost naprav, ki so bile uvožene.

Anica Hriberšek iz Dol. Leskoveca s hčerko Darjo, ki ju vidite na sliki, je ena izmed 97 mamic, ki so letos rodile v porodniškem oddelku zdravstvenega doma na Senovem. Lani so v tem porodniškem oddelku imeli 173 porodov

Kvaliteta izdelkov postaja najpomembnejša

Investicija je bila za kolektiv težak preizkusni kamen. Z njo je za toliko povečal materialno osnovo, da lahko brez strahu gleda v bodočnost. Najprej bo treba zagotoviti modernizacijo prvega papirnega stroja, ki je v primerjavi z dosedanjim zastarel. Zmogljivosti novega papirnega stroja bodo izkoriščene veliko prej, vložena sredstva pa vrnjena, ker je dosedanja proizvodnja ustvarila v kolektivu sposoben nižji in srednji strokovni kader.

Doslej so največ naporov posvečali količinskemu zadoščenju potreb po svojih izdelkih. V bodoče bo treba vse napore usmerjati v izboljšavo kvalitete. Ponudba na domačem trgu bo kmalu večja od povpraševanja, hkrati s tem pa je treba misliti na izvoz, kjer se lahko prodajo samo visokokvalitetni in ceni izdelki. Približno 40 tisoč ton roto papirja bomo izvozili na leto, to pomeni okoli 5 milijonov dolarjev vrednosti. Kolektiv tovarne celuloze in papirja v Vidmu-Krškem se bo trudil doseči tolikšno kvaliteto, da bo k temu znesku s svojim izvozom prispeval kar največ.

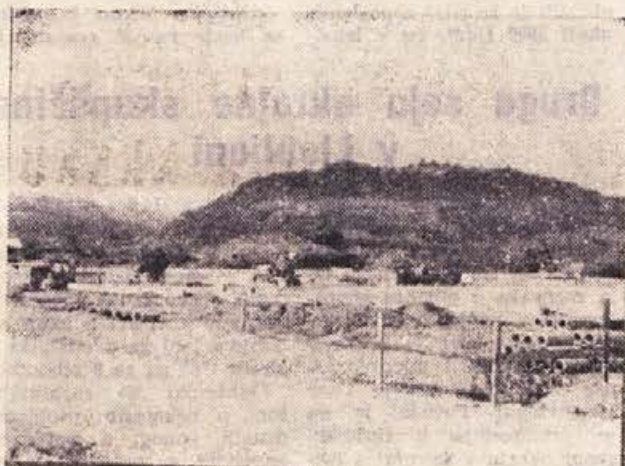
Novi stroj je zelo sodoben, zato upajo, da bodo prav kmalu pričeli z njim delati stalno, nemoteno, kvalitetno proizvodnjo. Kljub 4-mesečni zakasnitvi delov, ki bi morali prispeti iz zamejstva, so uspeli pri montaži skrajšati zamudo na pol-drugega meseca dni.

Dograjevanje tega, kar je začeto

Letošnji program občine nalaga vsem panogam v komunah, da ustvarijo skupno vrednost nekaj več kot 20 milijard dinarjev. Materialna osnova, ki zagotavlja razvoj komunah je zagotovljena. V industriji z enkrat niso predvidene kakšne večje nove gradnje, ampak dograjevanje dosedanjih objektov in povečevanje njihovih zmogljivosti.

Hkrati s tem posveča komunam vedno več pozornosti družbenim službam (zdravstvu in šolstvu) ter skrbi tudi skrb za razvoj dejavnosti, ki imajo neposreden vpliv na družbeni standard. To so: cestno omrežje, vodovodi in razne druge komunalne naprave. V zadnjih dveh letih se je resno lotila problemov na področju kmetijstva, ki že kaže zlasti v družbenem sektorju prve, razveseljive uspehe.

Izbira področja, ki naj bi ga opisali, je torej resda težka, kot lahko ugotovite sami. Drugi papirni stroj, ki bo, kot vse kaže, stekel v tovarni papirja in celuloze v Vidmu-Krškem še ta mesec, je brez dvoma izredna investicija, ki je bila ustvarjena v svojih pogojih. Prav bo torej, če se malo dlje pomudimo ob njej. Zdravstvo v komunah je že uresničilo prve, osnovne oblike zdravstvenega varstva ter se usmerja v razširjeno skrb za zdravje občana. Turizem ima v občini izredne pogoje, materialne osnove pa so tolikšne, da omogočajo načrtno razvijanje te donosne panoge, ki bo že v bližnji bodočnosti veliko pomenila. O kmetijstvu smo že velikokrat pisali, tokrat pa se bomo omejili na vidne uspehe, ki jih je doseglo v lanskem in v letošnjem letu.

Pogled na gradbišče »KOVINARSKA« iz Vidma-Krškega na Paradižu, kjer so se v preteklem tednu začeli dvigati prvi kovinski stebri nove proizvodne dvorane, ki si jo gradi kolektiv. Letos oktobra se bodo selili v nove prostore, kjer bodo lahko proizvodnjo še bolj razmahnili kakor doslej

Štiri svojstvene lastnosti investicije v drugi papirni stroj

Približno tri leta minevalo, odkar so oči vse komun uprte v tovarno papirja in celuloze, ki se je lotila velike naloge: gradnje drugega papirnega stroja. V kolektivu so nam v razgovoru pri-

povedovali o tem Lado Trampuž, direktor tovarne, Alojz Monetti, šef izgradnje, Nace Zagorec, sekretar tovarniškega komiteja ZKS in republiški poslanec, Zdenko Picelj, predsednik

Razen novega papirnega stroja še vrsta drugih naprav in pomembnih izboljšav

Nov papirni stroj — drugi po vrsti — ni stroj, ki bi ga pripeljal tovorni vlak, nato pa bi ga monterji postavili v tovarno in bi začel proizvajati. Da bi zagotovili nemoteno delovanje po montaži, je bilo treba vzpored-

no s strojem rekonstruirati domala celotno tovarno. Zgradili so nov kuhališnik — peti po vrsti — četrti parni kotel, ki bo dajal 64 ton pare na uro in s pomočjo generatorja dajal 8 megawatov električne energije. V obratu celuloze so povečali zmogljivost za proizvodnjo kuhališne kisline, brusilnico so povečali za 150 odstotkov, naprave za preskrbo tovarne z vodo bodo povečali, tako da bodo dajale 65 kubičnih metrov vode na minuto, preuredili in povečali bo treba naprave za čiščenje in sekanje lesa ter mehanizirati ves lesni prostor. Drugi papirni stroj je nadgradnja vseh prej omenjenih preureditev in izboljšav, ki bodo veljale okoli 3 milijarde dinarjev.

Proizvodnja časopisnega papirja se bo povečala, ko bo novi stroj stekel, za okrog 130 odstotkov, proizvodnja celuloze pa za toliko, kolikor je bo zahtevalo tržišče.

Ze imate DOLENJSKI ZBORNIK, ki ga je izdala Dolenjska založba? Cena 1500 dinarjev. Dobite ga v vseh knjigarnah.

Od leve proti desni: Nace Zagorec, Alojz Monetti, Zdenko Picelj, Vinko Sušterič in inž. Franc Raspotnik med razgovorom o novem papirnem stroju, uspehih in načrtih kolektiva. Tovarne celuloze in papirja v Vidmu-Krškem

Meja svetovne rentabilnosti in sodelovanje z gozdarji

Tovarna celuloze in papirja bo odslej izdelovala od 70 do 80 tisoč ton roto papirja na leto. S tem se bo močno približala ravni rentabilne proizvodnje, ki jo v tujini dosega tovarne, ki proizvajajo od 100 do 150 tisoč ton papirja na leto. Tudi to je eno izmed pomembnih zagotovil, da bodo na tujih tržiščih lahko konkurirali tujim proizvajalcem.

Oskrba tako velike tovarne z lesom, zelo dragoceno surovino, je pomembna stvar, zlasti še, če upoštevamo dosedanje težave, ki so nastajale pri tem. Videmska Ce-

luloza je bila eden izmed prvih pobudnikov za sodelovanje papirne industrije in gozdarske proizvodnje. V okviru poslovnega združenja »Papir-Les« so se pred nedavnimi pričeli razgovori med gozdarji in papirničarji. Dogovorili so se o obliki medsebojnega sodelovanja. Gozdarji se bodo vključili v poslovno združenje »Papir-Les«. Namen papirne industrije ni doseči zgolj to, da bodo gozdarji dajali čimveč lesa in vplivali na dodeljevanje kvot količin lesa, ampak ustvariti resne oblike medsebojnega sodelovanja in pomoči v obeh starih, povečati proizvodnjo lesa, zniževati stroške in skupno prispevati sredstva za ustvarjanje plantaž hitro rastočih listavcev in iglavcev na vsem območju SRS.

»POD LIPCO«: 6 novih tujskih sob

Gostišče »Pod lipco« v Bretnici je letos preuredilo celotno prvo nadstropje in del drugega nadstropja ter uredilo 6 tujskih sob. V vseh sobah je popolnoma nova sobna oprema s po dvema glavnima in enim pomožnim ležiščem. V vseh sobah so umivalniki s toplo in mrzlo vodo, gostom pa je na voljo tudi skupna kopalnica. Kolektiv je v preureditev vložil blizu tri milijone dinarjev. Urejanja tujskih sob so se lotili zato, ker je po njih vedno večje povpraševanje, pa tudi zato, ker se obeta asfaltiranje ceste iz Vidma-Krškega proti Senovemu in računajo, da bo nato prihajala več gostov.

Predvidevanja o povečanju proizvodnje v tovarni so uresničljiva samo, če bo dobila dovolj lesa. Tu bo treba reševati tudi problem stmuliranja proizvajalcev lesa, da bi ti imeli interes proizvajati les, ki ga potrebuje papirna industrija (cene celuloznega lesa so nižje kot cene drv, bukova celuloza se torej prodaja ceneje kot drva, proizvajalci pa je zato ne delajo). V tovarni bodo proizvodnjo vedno bolj usmerjali v uporabo lesa listavcev: bukve in topole, pri čemer bodo uporabljali tudi bogate izkušnje inozemskih tovarn. Zelo prav bo torej, če bo akcijo za plantaže hitro rasto-

PODJETJE ZA POPRAVLJANJE VOZ - DOBOVA

PRISRČNO ČESTITA VSEM DELOVNIM LJUDEM ZA PRAZNIK 4. JULIJ!

kih listavcev prevzelo poslovno združenje »Papir-Less« in skušalo s sodelovanjem gozdarjev in papirničarjev u-

stvarjati plantaže hitro rastočega drevja povsod tam, kjer so primerni talni in podnebni pogoji.

Domača industrija bi lahko izdelovala nadomestne dele in mnoge stroje za potrebe papirne industrije

Omenili smo že, da so pri izgradnji drugega papirnega stroja v Celulozi z uspešno kooperacijo izdelali mnoge dele doma ter tako prihranili precej dragocenih deviz, ki bi jih morali sicer odšteti za uvoz. Razvitost papirne industrije zahteva, da bi takšno sodelovanje še naprej poglobljali in razvijali v mejah vse države. Zmogljivosti vzdrževalnih obratov v posameznih tovarnah papirne industrije so tolikšne, da so malokje izkoriščene. Po-

trebe po nadomestnih delih in novih strojih bodo vedno večje, zato bi bilo prav ustanoviti gospodarsko organizacijo, ki bi se s tem ukvarjala. Ob sodelovanju z domačo papirno industrijo pa tudi z ono v inozemstvu, ki takšne naprave in stroje izdeluje, bi lahko začeli mnoge dele in posamezne stroje proizvajati doma. To stališče je utemeljeno toliko bolj, ker bi najbrž lahko tovrstne izdelke prodajali tudi mnogim državam, ki so še v razvoju.

Še letos novi zdravstveni dom v Vidmu-Krškem in z njim še bolj razširjena zdravstvena služba

Dr. Jože Čakš, upravnik zdravstvenega doma, ki ima zdaj svoj sedež še na Senovem, je v pogovoru poudaril, da se letos bo dokončal novi zdravstveni dom v Vidmu-Krškem, ki se bo razvil v osrednjo zdravstveno ustanovo v komuni, zdravstvena služba pa začneja poleg običajnih dejavnosti razvijati svoje delovanje v širino. O slednjem pričajo štirje novi oddelki v zdravstvenem domu. Najprej nekaj več o novi gradnji.

Načrti za novo stavbo v Vidmu-Krškem so bili pripravljeni že pred nekaj leti. 100 let stara stavba, v kateri je zdravstveni dom zdaj, je neuporabna za zdravstvene namene. Leta 1961 so, ko je ObLO zagotovila potrebna

sredstva, pričeli graditi. Zdravstveni dom se bo še novembra vselil v nove prostore. Nato bo postal matična zdravstvena ustanova v komuni.

V zdravstvenih ustanovah v komuni dela zdaj 7 zdravnikov, splošne prakse, 2 šipendista stažista pa bosta še letos nastopila službo. V prihodnjih 5 letih bo treba število zdravnikov povečati na 12. Nekoliko slabše je z zobozdravstveno službo, kjer sta le 2 stomatologa in 2 dentista. Teh bodo potrebovali v bodoče 3. Zdravstveni dom pa skupaj z občino štipendira 17 zdravstvenih delavcev: zdravnikov, stomatologov, zobnih tehnikov, medicinskih sester in babic. Vsako leto namenijo z občino vred za štipendije dva milijona dinarjev.

Štiri nova področja v zdravstvu

V komuni sta dva zdravstvena doma: senovski in videmsko-krški. Ter zdravstvena postaja v Kostanjevici; poleg teh pa je še več pomožnih ambulant na terenu. Dispanzerska služba je razvita že zdaj, pa tudi patrinažna prevzema vedno obsežnejše naloge in jih uspešno opravlja. Delovanje zdravstvene službe v komuni pa ni več omejeno zgolj na običajno zdravstveno dejavnost (pregledi in podobno), ampak se usmerja širše, v skrb za človeka v okolju, kjer živi in dela. V okviru zdravstvenega doma delujejo štiri nove službe, ki skrbijo za to. Našteli jih bomo in na kratko opisali njihove naloge.

Oddelek za medicino dela se ukvarja s širšo zdravstveno zaščito industrijskega delavca. Namesto zdravljenja v zdravstvenih ustanovah uveljavlja nove prijeme: od-

delek za medicino dela začne že pri zaposlovanju. Še preden sklene delavec prvo delovno razmerje, ga pregleda zdravnik strokovnjak in mu svetuje zaposlitev, primerno njegovemu zdravstvenemu stanju. Zavod za zaposlovanje bo nudil zaposlitve v bodoče samo po posvetu s strokovnjaki iz oddelka za medicino dela. Ta odderek pa se zani- ma tudi za okolje, v katerem delavec dela in živi, ter oboje spremlja v nenehnih stikih z delodajalci.

Oddelek za zdravstveno varstvo prevzema dejavnost nekdanje higienske službe. Ta služba je sicer finančno nedonosna, kljub temu pa zelo potrebna. Skrb za preprečevanje nalezljivih bolezni in jih omejuje, če se prično razširjajo, odkriva bacilno-nosce, opravlja stalno kontrolo v živilskih obratih, kontrolira pitno vodo in izvire, skrbi za male asanacije ter

za prehransko, komunalno in delovno higieno.

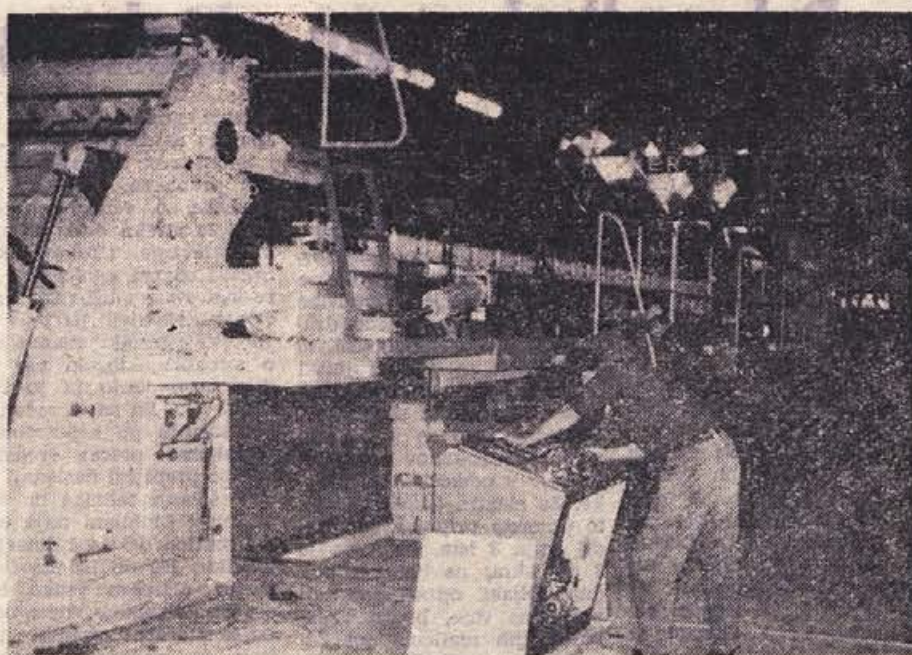
Center za ortodontske anomalije v okviru zdravstvene doma bo zobozdravstveno zaščito, ki je doslej omejena samo na popravila zob, razširil. Zlasti se bo ukvarjal s sistematičnimi zobozdravstvenimi pregledi šolskih otrok, v sodelovanju z vodstvi šol in drugimi otroškimi socialno-varstvenimi ustanovami bo opravljal kurativno in preventivno zobozdravstveno dejavnost ter mladino že v otroški dobi navajal na higieno ust in ustne votline.

Oddelek za patronažno službo bo dosedanje obiske bolnih na domu povečal z novimi dejavnostmi, ki so posvečene zdravstveni zaščiti otroka, noseče žene, mlade matere, starih in onemoglih, tuberkuloznih in ostalih bolnikov, ter proučevanju okolja, v katerem živi delavec izven tovarne, pa tudi takrat, kadar je na delu.

Kmetijstvo v znamenju visokih donosov

O posameznih razvijajočih se družbenih kmetijskih obratih smo že večkrat pisali in govorili. Tokrat se bomo omejili na opis dosežkov v družbenem sektorju.

Letos je bilo odobreno posojilo za 250-hektarski sodobni nasad sadnega drevja na področju Stare vasi. Investicija je temeljito pripravljena, kot najboljši dokaz pa lahko služijo uspehi sadjar-skega obrata »Matija Gubeca« pri Leskovcu. Na 6 hektarih hrušk so tam lani obrali po

Pogled na majhen del novega papirnega stroja — velikana v zadnjih dneh montaže in preizkušanja

lijonov 800 tisoč dinarjev sredstev za sklade. Tolikšne uspehe je omogočila sodobna obdelava. Novi, 250-hektarski nasad v Stari vasi, ki bo veljal 305 milijonov investicij, ima torej lepe perspektive.

Nič slabše ni stanje v hmeljarski proizvodnji, kjer je zlasti KZ Kostanjevica z lanskim pridelkom dosegla zavidljive uspehe. Na 10 hektarih hmeljišč so pridelali nekaj manj kot 20 ton hmelja. Sedem osmink je bilo prvo in drugorazrednega, le ena osminka pa tretje in četrtorazrednega. Na vsej površini so dosegli skoraj 25 milijonov dinarjev bruto dohodka, 6 milijonov 752 tisoč

dinarjev od tega, pa so odvedli v sklade kot čisti dohodek.

Takšni donosi in dohodek na hektar površine se le stežka primerjajo s poljedelsko proizvodnjo. Kljub temu pa beležijo zavidljive uspehe tudi v njej. Na področju nastajajočega družbenega posestva Krči-Jesenovci rasteta na površinah, kjer ni lani na močvirnem zemljišču uspeval niti loček, za več kot moža visoko rž in pšenica, ki poveseata težko klasje. So-dijo, da se bo pridelek vrtil okoli 40 stotov na hektar. Dosegli so ga samo z odvodnim sistemom in z umetnimi gnojili, brez agromelioracije.

najmodernejše urejenih cestah so odveč, saj so turistične ceste namenjene predvsem lahkeemu prometu.

Prevzgoja ljudi je tretja osnovna naloga. Razumeti je treba, da se da s turizmom veliko zaslužiti, gostu pa je treba ustreči. V Kostanjevici so letos že imeli na razpolago 30 tujskih sob v zasebnih hišah. To se da urediti povsod. Krediti (roki za vračilo so žal prekratki, obresti pa sorazmerno visoke) so na razpolago, tujske sobe, gostišča in ceste pa morajo biti urejene, preden vabimo goste.

V okviru takšnih načrtov bi lahko Kostanjevico z raznimi dodatnimi napravami (kopališče, športna igrišča, preureditev gradu itd.) izpremenili v prave dolenske Benetke. Gorjanci bi lahko postali za nas isto, kot je za Maribor Pohorje, kraji, kot so Vel. Podlog, Vel. Trn, Zdoles, Bohor, Polom, Podbočje, Trška gora, Sremič, Koča na Libni pa bodo postali daleč znane turistične postojanke. Hkrati s tem bo treba obnavljati vinograde za cvček, graditi bencinske črpalke in servisne delavnice, skrbeti za lov in ribolov, urejati muzeje in spomenike in z vsem, kar je zanimivo, privabljati domače in tuje goste.

Vsega nismo mogli naštet, vsega, kar bi želeli. Tudi v tem, kar smo omenili pa je na tisoče opek, ki so jih vložili proizvajalci in občani videmsko-krške komune v novo stavbo, ki jo gradijo po vojni. Vsakdo izmed njih si je lahko svest, da je opeko ali dve, morda tudi več vgradil s svojimi naporji. Za dosežene uspehe vsem iz srca čestitamo in jim želimo kar največ uspehov tudi v bodoče!

Jutri zvečer gostujejo Celjani v Kostanjevici

Sporod letnih prireditev v Kostanjevici na Krki se nadaljuje. Po izrednem uspehu, ki ga je v nedeljo popoldne doživel na grajskem dvorišču ljubljanska Opera s Smetanovo **PRODANO NEVE- STO** in zanj požela navdušen aplavz skoraj 3.000 gledalcev, se obeta jutri zvečer nova manifestacija. Slovensko ljudsko gledališče iz Celja bo nastopilo na kostanjeviškem grajskem dvorišču z znano Shakespeareovo komedijo **KAR HOCETE**. Predstava bo zaključena z baklado.

25. junija je JAT odprl novo letalsko zvezo Zagreb-Split, na kateri bodo letala obratovala vsak dan dopoldne. Ta letalska zveza bo omogočila hitrejšo in udobnejšo zvezo z morjem in bo gotovo zelo pomembna za turizem.

Razveselite znanca in prijatelje z DOLENJSKIM LISTOM!

OBČINSKA SKUPŠČINA VIDEM-KRŠKO

Z VSEMI DRUŽBENIMI ORGANIZACIJAMI IN DELOVNIMI KOLEKTIVI
ČESTITA VSEM OBOČANOM ZA LETOSNJI OBČINSKI PRAZNIK IN JIM
ZELI SE MNOGO DELOVNIH USPEHOV TER OSEBNE SREČE!

TURIZEM — panoga bodočnosti, vendar šele takrat, ko bo razvit v dejanjih in ne le v besedah!

Tov. Stane Nundič, predsednik odbora videmsko-krške komune, se vneto ukvarja s turizmom. Sicer trdi, da ne bi rad ugriznil v to jabolko, vendar vse kaže, da se je tej odgovorni dejavnosti že močno predal.

— Naš turizem bo treba razvijati v dejanjih in ne z besedami — je poudaril že v začetku razgovora in nam nato natresel kopico predlogov in zamisli. Zal je premalo prostora, da bi omenili vse.

Naravni pogoji v komuni so za turizem nadse ugodni. Najprej je treba urediti organizacijske oblike: tri turistična društva so preveč, v vsej komuni naj bo eno samo, dosedanja pa naj se izpremenijo v pododbore. V odboru komunskega turističnega društva bi bili predsedniki pododborov, delo pa bi bilo na ta način usklajeno. Sredstva kaže usmerjati tja, kjer se bodo najhitreje vračala. Program društva bo moral biti širok. Zajeti mora

celo vrsto turističnih dejavnosti, z lovstvom, planinstvom in ribištvo, pa tudi s proizvodnjo spominkov vred. Takšna turistična organizacija bi proučevala pogoje za razvoj turizma v komuni, pripravljala predloge in jih s pomočjo občinske skupščine uresničevala. Vsaka izmed prej naštetih dejavnosti se sicer lahko razvija po svojih načrtih, vendar morajo biti v okviru društva usklajene.

Kostanjevica, ki je še pred nekaj leti bila neurejeno in nepomembno krajevno središče, je lep dokaz, koliko lahko ustvari turizem. Res je, okoli 200 milijonov dinarjev je bilo v njej investiranih, res pa je tudi, da se ta sredstva danes že obilno vračajo. Pozmeh mnogih, ki so se v začetku norčevali iz lesenih soh forme vive, se je pokazal neupravičen. Prav mednarodni simpozij ima zasluge za začetek kostanjeviškega turizma in za kipečo življenje, ki se je v Kostanjevici razvijalo v zadnjih letih.

Gostinstvo, ceste in prevzgoja ljudi — vse troje za turizem

To so tri stvari, brez katerih si turizma ne moremo misliti. Gostinstvo bo treba modernizirati, gostišča na podeželju urediti v narodnem stilu in zagotoviti gostom svež domač kruh, specialitete krajevne kuhinje ter

pristno domače vino iz okoliškega področja.

Brez dobrih cest ni turizma. Za začetek bo treba modernizirati ceste proti Brestanici in Senovemu ter ono od avtomobilske ceste do Kostanjevice. Sremljenja po

Pšenica na področju Krči-Jesenovci, kjer je še lani bilo neuporabno močvirje. Še nekaj tednov in težko klasje bodo poželi kombajni. Tu pričakujejo letos le nekaj manj kot 40 stotov pridelka na hektar

„Primanjkuje nam strokovnjakov...“

V naših podjetjih je vse pogostejše slišati trditve: »Primanjkuje nam strokovnjakov.« Nagli razvoj jih resda zahteva vedno več, storili pa smo zanje zelo malo. Razvoj sodobnih proizvodnih postopkov je v naprednih deželah prišel že tako daleč, da tam delajo tehniki in inženirji za stroji. Kako daleč od tega smo še pri nas!

Stipendiranje na rednih šolah ni edina pot do strokovnjakov, žal pa tudi ni najbolj primerna. Zgolj majhen del teh, ki smo jih skušali dobiti na ta način, je ostal pri nas v proizvodnji. Ne smemo pozabljati, da na Dolenjskem in v Beli krajini ne moremo nuditi strokovnjaku tega, kar mu lahko drugod. Kako pomagati? V Zavodu za izobraževanje kadrov in produktivnosti dela v Novem mestu, delujejo oddelki tehniške šole za zaposlene.

Delo v proizvodnji in strokovni študij sta mogoča

V letošnjem letu bo omenjene oddelke tehniške šole za zaposlene zapustilo 40 diplomantov, ki bodo po triletnem študiju pričeli delati v proizvodnji kot novi tehniki »strokovnjaki«. Oddelki za zaposlene delujejo v soglasju z matičnimi šolami iz Ljubljane.

Diplomski izpit, pouk in vsi ostali izpiti pa potekajo

v Novem mestu. Pravico do vpisa v oddelke imajo vsi kvalificirani delavci z vsaj enoletno prakso v odgovarjajoči stroki pod pogojem, da so v rednem delovnem razmerju.

»Primanjkuje nam strokovnjakov,« trdimo, številke o vpisanih slušateljih v oddelke za zaposlene pa povedo drugače. V prvem letu pouka, to je 1960 leta se je v strojniški oddelku vpisalo 21, v elektro 6 in v lesnega 12 slušateljev. Naslednje leto se je vpisalo novih 21 strojniškov in 12 slušateljev v oddelke lesne stroke. Za elektro oddelke je bilo premalo prijavljenov. Študij traja 3 leta, pouk pa je 3 do 4-krat na teden popoldne. Dijaki opravljajo tudi praktične vaje, bodisi v laboratorijih matičnih šol Zavoda ali v podjetjih.

Manj stroškov in večja verjetnost, da bodo ostali

Podjetjem ostaja del sklade za kadre, ki ga lahko uporabljajo prav za strokovno izpopolnjevanje zaposlenih. Videti je, da v mnogih podjetjih teh sredstev ne uporabljajo ali pa jih trošijo premalo premišljeno. V prvem letniku je bilo med 39 vpisanimi slušatelji 29 takšnih, ki so jim stroške šolanja plačevala podjetja, desetorica pa jih je plačevala sama. V naslednjem letniku je med 33 vpisanimi že 22 takšnih, ki si plačujejo

šolanje sami, enajst pa prispevajo sredstva podjetja.

S tem smo že prišli do jedra problema. Vse kaže, da sredstva so, vendar jih podjetja le stežka odmerjajo za izobraževanje strokovnjakov. Spet smo pri ugotovitvi: naše kadrovske službe so nerazvite, v kolektivih pa prav zato vse premalo razmišljajo o strokovnjakih, ki naj vodijo proizvodnjo in jo tudi usmerjajo. Da na ta račun že pri šolanju po nepotrebnem izgubljamo precej sredstev, nas bo prepričal naslednji račun: šolanje tehnika na redni šoli v Ljubljani velja okoli 1 milijon 100 tisoč dinarjev. Približno 140 do 150 tisoč dinarjev prispeva vsako leto družba, stipendija zneso od 6 do 10 tisočakov na mesec, prišteti je treba še sredstva staršev in dejstvo, da dijaki ne dela v proizvodnji. Stroški študija v oddelku za zaposlene v Novem mestu so mnogo manjši: v vseh treh letih študija znesejo približno 300 tisoč dinarjev na dijaka, razen tega pa dijak ves čas študija dela v proizvodnji.

Mar res ni sredstev za izobraževanje zaposlenih

Stroški šolanja v enem šolskem letu znesejo v oddelku za zaposlene tehniške šole pri Zavodu v Novem mestu okoli 85 tisoč dinarjev. Praksa kaže, da v večini primerov plačuje okoli 50 tisočakov slušatelj sam, preostalih 35 tisoč dinarjev pa plačuje novomeška občina. Sorazmerno malo je primerov, da bi prispevala del sredstev podjetja, zlasti v drugem letniku, ki se je vpisal v šolskem letu 1961/62. Občina ima le posreden interes za izobraževanje, vendar prispeva 35 tisočakov na slušatelja, podjetja, ki bi morala imeti neposreden interes pa stoje ob strani. Zavod si je z velikimi težavami priboril

pravico odpreti oddelke tehniške šole za zaposlene. Prispevek občine bo vedno manjši, ker so proračuni picli.

Dijak, ki konča študij na oddelku za zaposlene, reši svoj kolektiv mnogih skrbi: ima stanovanje, pozna proizvodnjo v kolektivu, študij bo zapustil kot »pečen« strokovnjak, da se tako izrazimo, saj ga ne bo treba uvajati v delo. Zelo hitro bo vrnil sredstva, ki jih je njegov kolektiv prispeval za študij.

Trditev »Primanjkuje nam strokovnjakov« naj se torej umakne resnemu delu za vzgojo kadrov, ki se nam v cene in obliki nudi v oddelkih tehniške šole za zaposlene pri Zavodu v Novem mestu. Razvoj kovinske, elektro, lesne in kemične industrije pri nas bo zahteval vedno več strokovnjakov. Zavod za izobraževanje kadrov in produktivnosti dela v Novem mestu je pripravljen odpreti oddelke tehniške šole za zaposlene vseh naštetih strok. Sredstva pa so dolžni prispevati kolektivi, ker bodo brez njihovega zanimanja opešali tudi dosežki slušatelji. O izobraževanju kadrov, ki prav gotovo ni zadnja naloga, naj zato zelo razpravljajo delavski sveti in sindikalne podružnice.

Turistična sezona se je že pričela in gostje marljivo vrtijo telefonske številke, da bi zvedeli, kako je z zasedbo prenočitvenih in drugih turističnih zmogljivosti. Veliko prehodnih gostov pričakuje tudi moderni hotel »Lahinja« v Crnomlju, ob katerem smo v fotoaparatu ujeli vrtno sedeže.

Tudi glasbena šola je končala pouk

V sredo, 26. junija, so imeli gojenci novomeške glasbene šole zaključno prireditev ob koncu šolskega leta. V učilnici, ki je bila nabito polna staršev in ostalih gostov, so izvajali spored. Bil je gledalec vseh — motila je le strašna vročina.

Goste je pozdravil ob začetku prireditve dijak Marko Picek, zatem pa so se zvrstile posamezne točke sporeda. Kaj so se naučili na klavirju, so pokazali: Beti Hribar, Lučka Zabkar, Alenka Trdan in Cvetka Avbar. Na violino sta igrala brata Bojan in Marjan Grlic. Malce nenavadno je bil nastop Vanje Mesarič, ki je igrala čelo, večje od nje, svoje znanje na istem in-

strumentu pa je pokazal tudi Franc Može. Janez Medic je zaigral na kitaro in Janez Dular na klarinet. Poslušalcem se je z uspehom predstavil kvartet glasbene šole, za njim pa so se zvrstili harmonikarji: Posameznice so nastopili: Sonja Gril, Mirjana Polovina, Peter Turk in Lilijana Markan, ki je med njimi požela največ priznanja. V zadnjih dveh točkah sta nastopila harmonikarski zbor in jazz orkester.

Vsi nastopajoči so bili deležni toplega priznanja, ki je veljalo hkrati tudi njihovim učiteljem, najbolj pa so gledalci ploskali zadnjima točkama.

Po sporedu je spregovoril

ravnatelj šole Ernest Jazbec. Ob tej priložnosti je odličnim dijakom razdelil nagrade in diplome, in javno pohvalil vse učence in učenke, ki so izdelali razred s prav dobrim uspehom.

Pozdrav Belokranjcem

Vsem borcem iz Bele krajine čestita za 4. julij Franc Zagar, ki je pri vojaki v Kragujevcu, domače pa lepo pozdravljal!

Vojak čestita

Jože Hrovatič, ki je pri vojaki v Požarevcu, čestita za 4. in 22. julij vsem delovnim ljudem iz domačih krajev, svojce pa lepo pozdravlja.

KRI, KI REŠUJE ŽIVLJENJA

Pretekli teden so darovali kri na novomeški transfuzijski postaji: Lado Firnar, Marija Zibert, Franjo Senica, Anica Dolenc, Boža Volk, Franc Spendal, Malči Cujnik, Vinke Paternost, Stanko Krnc, dr. Jure Cepuder, Milka Svržič, Jožefa Novosel, Jože Sopčič, dr. Slavko Springer, Ciril Hudoklin, Danica Berger, Elizabeta Mušet, Ana Setina, Alojzija Anderlič, Anica Košmurni, Ana Zupančič, dr. Vlado Rizen, Kristina Suštaršič, Milena Špiler, Rozalija Kastelic, dr. Alojz Boh, Jožica Brulc, dr. Ljubo Krelič, Ana Kavčič, član kolektiva splošne bolnice Novo mesto; Ivan Jakše, član kolektiva KZ Novo mesto; Alojzija Hrovatič, gospodinja iz Gornjih Lakovnic; Jožica Muhlić, delavka iz Gornjih Lakovnic; Jožefa Bašelj, gospodinja iz Jame; Milka Suštaršič, gospodinja iz Gornjih Lakovnic; Marija Može, gospodinja iz Dolnjih Lakovnic; Jože Čoš, upokojenec iz Gornjih Lakovnic; Marija Klebčar, gospodinja iz Stranske vasi; Aida Sinkovec, član kolektiva Iskra, Novo mesto; Marjan Dragan, član kolektiva VP 4579, Novo mesto; Vilej Pavbar, član kolektiva Industrije motornih vozil v Novem mestu; Rudolf Simončič, upokojenec iz Novega mesta; Marjan Pavliha, član kolektiva osnovne šole Suhor.

Piaho je vprašala: »Kdo ti naj gospodinja?«

»Oženim se!«

»Oženi se?!« je viknila zamolklo. Pri tem ji je z obrazka izginila vsa kri in z veliko grozo me je pogledala: »Moj Bog, pa vendar ne — Katreta?« V svoji zmedbi je zopet mešala po kupu na mizi. Ker ji nisem odgovoril, je bila še bolj prepričana, da bom snubil pri Fortunovih. »Nič ne rečem,« je vzdihovala, »nič ne rečem proti tem ljudem; radi delajo in tudi o dekletu ne vem nič slabega, Bog varuj!« Povesila se ji je glava in vedel sem, da se ji je hotelo jokati; vedel sem pa tudi, da bi mi za nobeno ceno ne hotela pokazati, da ji gre na jok.

Prišel sem znova:

»Mlačanovo sem kupil. Danes smo delali v Loku pismo. Tudi Danijel je bil tam. Liza je torej le Anžona vzela!«

Odgovorila je trpko:

»Kaj je hotela drugega? Kdo naj se na moške zanaša.« V hipu je popravila: »Kdo naj se na take moške zanaša?«

Še je vprašala:

»Koliko si dal?«

»Devet tisoč in pet sto.«

»Si vse plačal?«

»Vse.«

»Boš imel kaj dolga?«

»Nič.«

Pristavila je grenko: »Na doto ti blez ne bo treba gledati.«

»Ne.«

Po kratkem premolku sem pričel:

»Pravijo, da je zemlja dobra in da se dosti pri-

dela.«

»Jade.«

»Živelo se bo torej lahko. Gospodinja, seve, bo morala pridna biti, ali živelo se bo lahko.«

»Jade.« Ta dvojna poljanska pritrditev ji je prišla kot smrtni izdih, tako rekoč kot srčna kaplja krvi čez blede ustne. Pri tem ji je glavica popolnoma zlezla na roko in zajecala je: »Tako čudno me notri boli!«

Nisem se mogel več vzdržati, naslonil sem se k njej ter ji šepnil na uho:

»Govoril sem z očetom in materjo, oba sta zadovoljna, da se oženim pri Presečnikovih, če me ti hoče.«

Bliskoma je dvignila glavo in tudi telo je stegnila, da je stala kakor sveča tik mene. Obraz ji je bil v trenutku bel kot sneg, potem pa se je zopet žaril kot roža, da se je videlo, kako ji je vrelo po duši. Spregovoriti ni mogla, in šele ko sem ponovil, če me hoče, je vzdihnila: »Jest?«

»Da, ti, Meta! Druge nočem, samo tebe vzamem! Sedaj odgovori, če me hočeš!«

Spregovoriti le ni mogla. Odpirala je ustne, ali beseda ni prišla iz njih, nakar je pričela z glavo kimali in pokimala je trikrat ali štirikrat, tako da ni bilo dvojbe, da me hoče.

Raztegnila je roke proti meni in hipoma me je objela — pri nas se zaljubljen parček ne poljubuje, pri nas se objema — čutil sem, kako mi je tesno oklenila roke okrog vratu in kako je pritiskala svoje lice k mojemu.

»Tako sem se bala,« je zaihtela, »da vzameš Fortunovo!«

»Semica, ali sem Katro klical?«

»Za vselej prideš na Jelovo brdo?«

»Za vselej! Za vse življenje bova mož in žena.«

»Mož in žena!« Takrat se je spustila v jok in jokala je, kakor še nikdar nisem slišal jokati ženske. Vse telo se ji je treslo in krčevito se je pritiskala k meni. Moja tolažba je ostala brezuspešna.

»Mož in žena vse življenje!« — to so bile zadnje besede, katere je tarnala med solzami!

Naenkrat sta se ji razrešili roki, s katerima je bila objela moj vrat, in desnica ji je onemogla zdrknila čez mojo ramo. Obrazek, ki se je nagnil od mojega lica, je bil brez vsake kaplje krvi. Oči so se ji široko odprle, in okrog ust, ki so tudi silile narazen, se ji je napravila črta bolesti in muke. V hipu je brez zavesti ležala v mojem naročju —

In tedaj, častite prijateljice, sem mislil, da je tu-

di meni prišla zadnja ura! Umeti nisem mogel, da je umrla, da mi je v rokah umrla, a še danes, ko je preteklo toliko let in ko se še vedno vsak hip živo spominjam tistega trenutka, imam občutek, da ni resnica, da je zgolj le moja domišljija, da je umrla — pa je v resnici umrla! Zdravniki so sicer trdili, da ji je srčna hiba vzela življenje in da bi bila morala prejeti ali slej od kake večje razburjenosti umreti, ali jaz vem bolje: zavest sreče ji je vzela življenje!

Po dolgem molku si spregovorila ti, gospa Dinca prva, in v čast si štejem, da je bilo rošno tvoje oko! Vprašala si: »Zahajaš se kaj na Jelovo brdo?«

Cisto gotovo zahajam vsako leto in večkrat tudi vsak mesec v pogorsko vasio. Moja duša je v pogorju, Meta zame ni umrla! Pred mano živi še vedno v podobi mladosti in devštva. Da sem jo vzel, potrbi bi jo bil zakon, potrbi bi jo bilo delo. Vse to bi bilo cvet z njenega telesa, medtem ko mi živi dandanes še vedno v tisti cvetlični nežnosti, ki pri ženski tako rada in tako hitro usahne!

Leto za letom prihajam na Jelovo brdo in sprejemajo me, kakor bi me bili sprejemali, da sem postal pravi zet. Od pričetka smo težko in grenko živeli. Mati Barba je obilo jokala, plačevala je za maše in veliko je molila; Boštjan pa je taval v nekaki zmedenosti okrog in videl se nam je, kakor bi gledal na reči okrog sebe z visoke gore, ne da bi jih mogel nadrobno pregledati. Ali Bog se ju je usmili! Kakor Elizabeta v sv. pismu je povila priletna Barba sina, ki smo ga krstili na ime sv. Boštjana. Ta raste, kakor raste žito na polju, če ima dosti dežja in tudi dosti sončne gorkote. To otroče nosi s sabo obrazek, ki je do zadnje črte izrezljan iz Metinega obraza. Vsi imamo veselje nad njim. Naše skrbi ga obdajajo, kakor obdajajo skrbi starih mladičev v gnezdu. Mori nas predvsem skrb, da bi ga nam ne vzelo tako kakor Meto, in nekajkrat ga vlečem v Loko, da ga preišče prijatelj Arko, a leto za letom je srce v redu. Ob takih prilikah me moj prijatelj tolaži: »Mene bi bil vprašal, pa bi ti bil vse razodel! Puncu sem dobro poznal, rdeče lise je dobivala na lice in tudi druga znamenja je imela, ki so kazala na srce. Z eno besedo: živere non poterat! Mene bi bil vprašal pa bi si bil prihranil dosti bolečin!« Pustil sem, da je govoril; bil je glasna, a vendar dobra duša. In prišlo je kmalu leto, ko je tudi njemu zapel zvonček: živere non poterat!

Zrno za zrnem gre v zemljo, ali iz zemlje pa zopet izhaja zrno za zrnem!

Oj ti prečudna jesen, belokranjska jesen v tistem letu 1944. Po vrsti sem v njej izgubil nekaj prijateljev. Padel je prijatelj Peter skupaj s svojo zaročenko Roziko, stari prijatelj Milavec je že spal svoje bradko spanje, v miših so mi še plavale črke, ki jih je pisal Kac tik pred svojim koncem, in drugi in drugi. Oj ti tožna belokranjski jesen v letu 1944! Če se spomnim sedaj nanjo, se mi zdi, kot da sem nekaj časa živel v tistem strašno čudnem vrtnu, ki mu je Elizabete ime. Vse je bilo nekam nenaravno, kot zakleto, še barve rumenega listja na tratah niso bile take kot včasih. Se mi domi v ušesih otožna pesmica velikega Fedje, ki je prišel iz Leningrada, odšel na Stajersko in padel. Oj ti čudna belokranjska jesen, najmanj otožna takrat, ko je padel dan na dan dež in so se megle podile tam z Roga, najbolj tožna takrat, ko je sijalo sonce na zadnje liste, ki so odletavali z dreves. Ne bi do konca življenja izbral imen, ki sem jih srečal, če bi o vsakem le toliko napisal kot o Maroku, katerega življenje je bilo eno samo žrtvovanje za druge, za bedne in preganjane ljudi.

Marok je jezdit svojo kobilico na čelu bataljona čez Mavren proti Koprivniku. Tik ob njem je jezdit Bingolo, potem moj bolničar Jumbo in bolničarka Katica. Bilo je lepo jutro in poboja Roga so bila prekrita s sinjo tančico silno mehke svetlobe, iz katere so se dvigale meglice kot poosebljene misli tja v plavo nebo. Tam onkraj Mavren se je bataljon razvrstil v partizanski red, drug za drugim, in korakali so proti Koprivniku do postojanke, v kateri so se kdaj pa kdaj utrdili Nemci. Pot je bila dolga, a zdela se je vsem kratka. Partizani so mrmrali pripravljeni korakom: Čuje se odmev korakov... Marok se je zopet počutil, kot bi šel domov. Tisočero takih pohodov je bilo za njim in ti pohodi so mu bili notranja last, notranje vse. Kaj naj bi Marok delal pozneje v življenju brez takih pohodov!

Kot jastrebove so mu strmele oči predse. Tam daleč se mu je zdelo, da brli nekaj v ozračju. Bila je morda samo slutnja, morda je bil res kak dim, vsem drugim razen njemu neviden, a lahko bi

nenadoma poginil ves njegov bataljon. Nenadoma bi bil morda obkoljen iz vseh strani in bi potem padli fantje in bi padla Katica in tista drobna Juditka, ki se tam zadaj upogiba pod težo mavzerke. Res; morebiti je bila samo slutnja.

Rečeno je bilo, da bodo v Koprivniku počivali nekaj ur, a ko so tja prišli, je Marok poklical k sebi komandirja

Božidar Jakac: AKTIVISTKA

bataljona in mu ukazal, naj se začne takoj vzpenjati z vsemi v gore, on sam pa bo ostal nekaj ur le z Bingolom pri Koprivniku. Natančno je Marok začrtal kote po gorovju, kamor naj gredo, in pokazal točko, kjer jih bo potem dohitel. Nihče ni mogel razumeti, da hoče Marok ostati z Bingolom dol, a menili so, da je to kaka skrivnost, in ubogali so brezpozorno. Bataljon je utonil v gozdovih. Uro pozneje je čez petsto Nemcev vdrlo proti praznemu Koprivniku.

»Oba se ne rešiva. Pomikaj se nazaj, da obvestiš naše,« je ukazal Marok Bingolu. »Ne debatiraj, marš nazaj, ne čepi pri meni! Streljaj na umiku, jaz bom streljal z mesta. Naši bodo slišali strele in se znali ravnati! Bingolo se je obotavljalo, a Marok mu je rekel ostro: »Ne upiraj se komandantu, marš nazaj, streljaj!« — Bingolo se je počasi plazil nazaj z neskončno grenkobo v duši in streljal. Sprejadal je ležal na travi Marok in prožil po vrsti strel za strelom. Izpraznil je rafal, a kljub toči svinčenk, ki so švigale krog njega, in pokommin, je Marok zamenjal rafal in streljal dalje. V največji bližini so bili Nemci, a si niso upali naskočiti takoj. Menili so, da je v vasi cel bataljon, a da ne odgovarja, ker pripravlja presenečenje. Hoteli so iznenaditi bataljon, a sedaj je bila njihova name-

ra odkrita, so mislili. Bingolu je krogla prebila stegno tik pod sedalom skozi in skozi, a Bingolo je streljal dalje, umikajoč se, kljub silnim bolečinam, ritenski nazaj. Več sto metrov je bilo še do grmovja, a Bingolo je izmenjal rafal in streljal ves besen. Dosegel je grmičevje in tedaj so se mu ulile solze iz oči, a treba je bilo ubogati komandanta. Pobral je vejo in skakal ob njej po eni nogi štiri ure daleč. Potem se je onesvestil.

Marok je snel pistolo od pasu in jo položil zraven sebe na travo. Nemce je videl sedaj čisto blizu. Meril je na posameznike in streljal in zadeval. »Patani, Patani,« je mrmral sam pri sebi. »Patani, Marja! — Na ustnice mu je legal droben smehljaj. Zmanjkalo je rafalov. Odrgel je brzostrelko in zagrabil pistolo. Nastavil si jo je na sence in čakal. Nemci so bili čisto blizu, komaj dvajset korakov od njega. »Nekaj trenutkov, kaj naj še mislim,« mu je spreletelo glavo in se je spomnil: »Ljubljana! Zopet se je nasmehnil in zopet se je spomnil: »Patani, Marja!« — Potem je stisnil petelina. Nemci so bili že ob njem in drveli mimo njega v vas. Vas je bila prazna. Začudili so se in obstali.

»Krasna poteza, čudovito nas je potegnil,« je zamrmral

France Slana: KURIR

komandant. Odšel je osebno k Maroku in mu preiskal žep. Našel je drobno legitimacijo in škaflo cigaret, ki je bila namenjena fantom iz bataljona. Komandant je prebral legitimacijo in vzkliknil: »To je Marok!« — Kljub črni dušici ga je zajelo spoštovanje. Za hip mu je šinilo v glavo, da bi odpeljal truplo Maroka v Ljubljano, kjer naj bi bilo izpostavljeno zasmehu belih, a je takoj zaničljivo zavrgel to misel. Prepovedal je vojakom, da bi slekli Maroka do golega, kot je bil običaj. Sam je spravil njegovo pistolo, brzostrelko pa izročil svojemu kurirju, Pritekla je Marokova kobila in začela na vso moč rezgetati ob svojem mrtvem gospodarju. Komandant Nemcev je gledal kobilico z dopadanjem: »Krasna žival, vredna Maroka,« je vzkliknil. Nato je ukazal hitri umik proti Kočevju. Vedel je, da mora biti bataljon kje v bližini. Tako je bilo rešeno življenje Katici, Juditki in drugim.

Obvezal sem Bingola in ga dal odpeljati v bolnišnico na Rogu. Bingolo je čez tri dni pobegnil peš iz bolnišnice, kjer so bili zaradi tega vsi prestrašeni, da ni ušel morda k Nemcem. Niso poznali Bingola. Pridrvel je k meni kurir in našel v moji ambulanti ležati ranjenca, zaradi katerega se je nameravala bolnišnica seliti v drug kraj. Kurir se je oddahnil, ko ga je zagledal. A Bingolu je bil prihranjen Marokov pogreb.

Marokovo truplo smo še isti nesrečni dan pripeljali čez Mavren na Pako in ga položili na oder v hiši, kjer je bil štab brigade. In naenkrat je bila odprta krsta, v kateri je ležal, okrašena z

grmado rož. Le kje so se vzele te rože v času, ko jih ni bilo prej nikjer več videti? Dekleta s Pake so obrala vse svoje lončke po sobah. Prihajala so tudi dekleta z rožami v naročju iz Lokve, iz Petrove vasi, iz Kota, iz Ručetne vasi in iz mnogih drugih vasi. Prišle so lepe šifrerke iz glavnega štaba z rožami v naročju. Prihajali so kmetje in kmetice iz okolice in jokali. Prihajali so partizani iz vseh edinic glavnega štaba in od drugod, celo daleč tam iz Sredgore in Planine na Rogu. Prišel je general Stane, potem general Avšič, štajerski Bor. Prišli so člani ruske, angleške in ameriške misije, prihajali so otroci od vsepovsod. Brigada pa je molčala noč in dan in noč in dan do pogreba. Partizani in partizanke so hodili kakor sence sem in tja po blatnih ulicah Pake. Moja bolničarka Marija se je skrila in skrili sta se Katica in Juditka, ker jih je bilo sram, da bi venomer jokale. Niti ene solze pa ni prelila Marija. Nepremično je sedela ob odru oba dni in ni zaužila ničesar. Prišla sta k njej oče in mati in jo hotela spraviti domov, prišla je tudi Zinka, a vse je bilo zaman. Sedela je tam ob Maroku in ga gledala s tistimi čudnimi, skoraj blaznimi očmi. Tik pred pogrebom je vstala in zbežala v gozd. Postal sem nekaj kmečkih deklet za njo.

In potem so nesli partizani Maroka na pokopališče v Petrovo vas. Godba partizanov je igrala po poti žalostinke, pa se je zdelo iz pretrganih glasov, da jokajo tudi godci. Za par se mi je pridružil general Avšič, dobričina vseh dobričin. Bal sem se, da bi zraven njega ne mogel zadržati solz, pa jih ni mogel niti sam general. Govoril je na grobu, a mu je sredi govora zmanjkalo besed: to se je zgodilo tudi Marokovemu namestniku brigade. Po govoru bi morala biti salva, a sedaj so partizani kar pobesneli. Začeli so streljati z brzostrelkami in mavzericami kar naprej na vse strani in na vse strani so drvele kroglice čez glave pogrebcev. Vmes so se

France Slana: PRENOS RANJENEGA PARTIZANA

slišali kriki: »Marok, Marok, zdravo, Marok!«

Nekaj tednov pozneje sem šel gledat opolnoči bolnega člana ameriške misije. V svetli mesečini sem se vračal mimo pokopališča v Petrovi vasi. Zadelo se mi je, da nekdo sedi zraven Marokovega groba na zvrnjenem kamnu.

Neslišno sem se splazil do zidu in pogledal čezenj. Tam zraven Marokovega groba je sedel Bingolo z obrazom v dlaneh. Najbrže je zaspal, kajti sicer bi me bil vendar moral slišati, ko sem ga nekajkrat poklical. Nisem ga hotel motiti in sem se vrnil groba na zvrnjenem kamnu.

Pesem svitanica

Zbežite sence, vzidi čisti dan!
Kdor si po tihih gozdih zakopan,
komur zgubljeni prah v vesoljstvu plava,
kdor v ječah padel si od črnih ran,
glej, iz noči življenje vzplapolava.

Kdor si koval iz muke srečni čas,
ko so plameni silnili nad nas,
kdor si snet je pogumno izžgal povsodi,
oplakni v vroči luči svoj obraz,
po zemlji naj visoka pesem hodi.

Naj svobodo ljudi, naj čast, poštenje,
naj radostne pravice žuborenje
privablja iz temin pojoča dlan:
kar je velikega, rodi trpljenje,
zbežite sence, vzidi čisti dan!

CENE VIPOTNIK

„Vse človeško me osrečuje...“

»Prvič sem v Jugoslaviji, davi sem prispela po prekrasnih štiridnevni vožnji po morju od Izraela do Benetk. Navsezgodaj sem prek Trsta prišla v Ljubljano: zame je bilo srečanje s tem mestom in z vašimi ljudmi presenečenje; vse je tako mirno, spokojno, nobenega velenestnega dirandaja in trušča. Kar ne morem verjeti, da je kje na svetu toliko miru in lepote. Poglejte to travo, ta grmovja in drevje, te gozdove...«

Izraelska kiparka, gospa Shoshana Heimann je za hipec obstala sredi travnika nove galerije na prostem ob kostanjeviškem gradu in se zazrla proti Opatovi gorji. »Kaj takega pri nas nimamo! ni gozdov, ni tako sočne trave, ni tudi takega prelestnega miru...« S kritičnimi pogledi je spraševala in hkrati ocenjevala; zanimalo jo je vse: o lanskim in predlanskim udeležencih simpozija, kakšni so naši ljudje, ali lahko kupi v Kostanjevici papir za risanje, tuše in krede in še in še. V isti sapi se je zanimala za razstave in kulturno življenje v Ljubljani in Zagrebu, da sva ji z Gerhardom Ledicem komaj utegnili sproti vse pojasnjevati. Leta 1933 je odšla s starši iz Nemčije, tik pred fašističnimi pogromi proti Judom. Zdaj živi v Izraelu z

možen inženirjem in 11-letnim sinkom.

»Prvi vtisi, sprašujete? Edinstveni! Vse se mi zdi pri vas tako zelo sproščeno, tako neskončno mirno. Verjemite mi, da sem presenečena. In danes ta prireditve v tem

čudovitem vrtnu (bilo je po drugem dejanju PRODANE NEVESTE, ko smo izkoristili kratek oddih za skok na travnik pred gradom) — vse je prekrasno. V prvi urici, kar sem tu, sem našla kontakt in prijatelje: s predsednico upravnega odbora Pirkovičev, s Smrekarjevo družino, s to publiko, ki tako zelo uživa v umetniški predstavi v gradu, z deli, ki tu že stojijo. Hava Mehutan, ki je lani tu kiparila, je moja dobra znanica. Mnogo mi je povedala o vas, pokazala veliko lepih fotografij, a zdaj vidim, kako blede je vse to sprlo tega, kar zdaj uživam...«

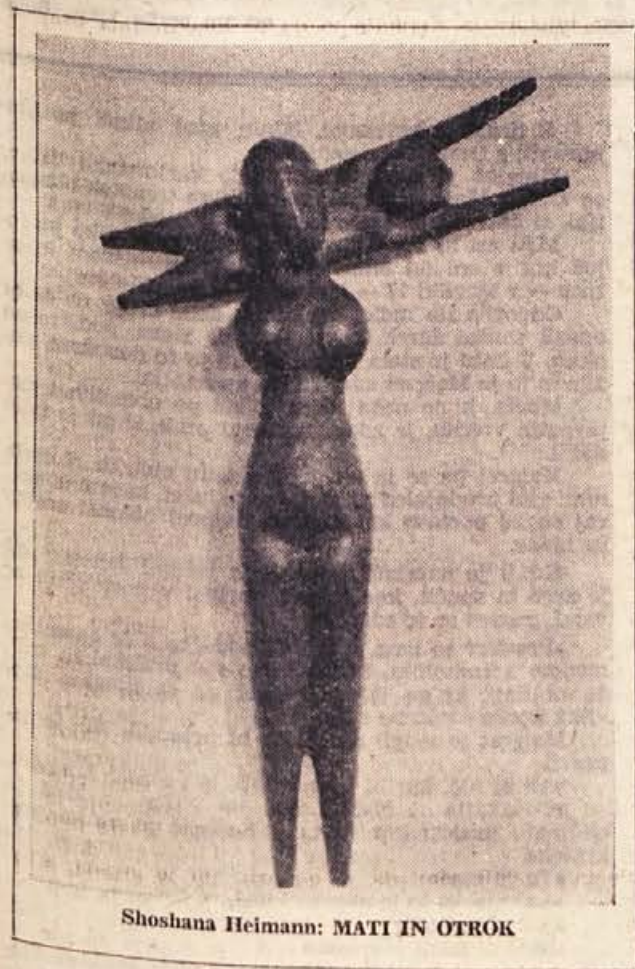
Videla sva, da ne pretirava. Zivahno je opazovala vrvenje okrog nas. Ko smo po predstavi poskusili na raznju pečenega vola in prvi kozarec čevčka se je razgovorila: »Brez kontakta z okolico ne morem delati. V glavi že imam ideje, kaj bom delala. Ne bojte se, nisem za abstraktna dela. Iščem človeka, vedno ga hočem videti in ustvarjati za njega, po njem. Kar je osebnost, človeško, to me privlači...«

V ponedeljek zjutraj, ko je v Kostanjevici mnogo ljudi še spalo, je kiparka Shoshana Heimann iz Izraela že izbirala med hrastovimi debli svoj kos lesa.

TONE GOŠNIK

Izraelska kiparka Shoshana Heimann na razstavnem prostoru simpozija Forma viva

Shoshana Heimann: MATI IN OTROK

BREŽICE leta 1999

22. junija so v brežiškem Prosvetnem domu odprli razstavo, ki prikazuje razvoj Brežic v prihodnjih desetletjih. Otvorili so poleg avtorjev urbanističnega programa inž. Karla Filipčiča in inž. Franca Filipčiča prisostvovali še predsednik obč. skupščine Milan Šepetavec in predstavniki političnega, gospodarskega in kulturnega življenja brežiške komunke. Ob tej priložnosti so poudarili, da pomeni urbanistični program izvirno študijo, v smislu katere naj se Brežice razvijajo v smotno urejeno središče te spodnjeposavske komunke.

Treba je priznati, da je razstava lepo in smiselno aranžirana, tako da nudi slehernemu obiskovalcu dovolj nazoren pregled nad celotnim mestnim predelom. To pa je najboljši dokaz, da sta avtorja originalnih urbanističnih študij z izbiro najboljših variant opravila delo, na katerega bo treba nasloniti celoten perspektivni razvoj mestnega naselja.

Stvarnost, ne utopija!

Marsikdo, ki bi na hitro preletel vrstice tega sestavka, bi mahnil z roko, češ: »Spet se gremo utopijo. Kako je mogoče vedeti, kakšne bodo Brežice leta 1999?«

Drugi bo spet dejal: »Kaj se igramo, ko pa ni sredstev! In tudi dokazov, da se je do zdaj delalo po nekkih U-planih, je bore malo.«

In tretji. Dejal bo... To ni prav nič važno, kaj bo dejal ta ali oni. Urbanistični program navsezadnje ni narejen z namenom, da mora biti teren že jutri tak, kot je v študiji. Take zahteve bi bile nesmiselne.

● Nedvomno je urbanistični program nadaljnjega razvoja mesta Brežice zasnovan na stvarnih, ne utopičnih elementih. Če grobi pregled teh študij in načrtov pove, da nimamo opravka z zamisljimi brez realne podlage, kajti vse, kar sta tvorca urbanističnega programa načrtala, bi morala biti nujna posledica sedanjega razgibanega življenja v mestu, ki ima vse pogoje, da se še nadalje izgrajuje.

»Namen tega prostorskega oblikovanja je zagotoviti človeku primeren življenjski prostor,« pravi motto razstave. Zakaj je to potrebno poudariti? Poglejmo, kaj se predvideva! Najprej v gostoti prebivalstva. Zdej živi na hektaru zazidalne površine v Brežicah 45 ljudi, 1999. leta pa jih bo na isti površini že 150. Ali za celotno mestno področje: zdej imajo Brežice okrog 2.500 ljudi, ob koncu stoletja pa bodo imele že 7.000 prebivalcev, torej skoraj trikrat več. Predvsem ta ugotovitev in pa hkrati razvoj celotnega mestnega življenja z večjimi potrebami in zahtevami po boljši urejenosti so zahtevali, da že zdej razmišljamo o tem in da naredimo tak razpored razvojnih faz, da bo l. 1999 vse ustrezalo pričakovanemu stanju.

Kakšne bodo »perspektivne« Brežice

Avtorja regionalne študije (inž. Franc Filipčič) in urbanističnega programa z idejnimi rešitvami (inž. Karel Filipčič) sta pri študijah variant

o podobi mesta ob koncu stoletja upoštevala zgodovinske, kulturne, gospodarske in druge značilnosti mesta in pokrajine s posebnim ozirom na estetiko. Prav tako je upoštevan in posebej obdelan stari mestni predel, zlasti območje okrog brežiškega gradu. (Ureditvene načrte za ta predel je pripravil inž. arh. Marjan Mušič, uredil pa prof. Miro Kugler.) Predvsem je bilo prizadevanje usmerjeno v dvoje: da se mesto prikrone sodobnemu načinu življenja in poslovanja in da na drugi strani obdrži vse tiste značilnosti srednjeveškega mesta, ki so najbolj vabljive za turiste. V ta okvir spada delo dela pri urejanju fasad, pročelij in načrtne rekonstrukcije starih zgradb. Med tem pa se novi mestni predel (Hrastina) razvija po vseh sodobnih načelih, z moderno urejenimi stanovanjskimi bloki, parki, otroškimi igrišči in drugimi objekti.

Nedvomno je najvažnejši del urbanističnega programa

ozka, zaradi večjega števila motornih vozil pa bosta v nekaj desetletjih hudo ozko prometno grlo. Sicer pa je predvideno takole cestno omrežje:

Obvozna cesta, ki je predvidena, se bo pri železniški postaji priključila posavski cesti, nanjo pa se bo navezala tudi cesta iz Pišec, Bizelskega in Dobove. Vse ceste se bodo združile pri gostilni Budič in se pridružile avtomobilski cesti Ljubljana – Zagreb. Obvozna cesta bo šla tudi mimo industrijskega področja, kar bo za brežiško industrijo precejšnja ugodnost. Vse ceste v notranjosti mesta pa bodo enosmerne. Ob glavni cesti je predvideno še avtobusno postajališče in nedaleč od tam parkirišče za osebna vozila. Potemtakem se bo v starem delu mesta gibal samo pešec.

Kako bo s poslovnimi, kulturnimi in drugimi središči? Primarni preskrbni center bo še vedno v starem mestnem predelu (za sadje, zelenjavo,

BREŽIŠKE VESTI

špecerijsko blago, delikatese), sekundarna preskrbovalna središča pa bodo razporejena po celotni stanovanjski površini. Zdravstvo bo imelo

Zanimanje za urbanistično razstavo, ki prikazuje perspektivni razvoj Brežic in novega naselja Hrastine, je precejšnje. Razstavo večkrat obiščeta tudi oba arhitekta, avtorja študij in načrtov. Na sliki: inž. Karel Filipčič (na levi) pojasnjuje, kar zanima obiskovalca razstave

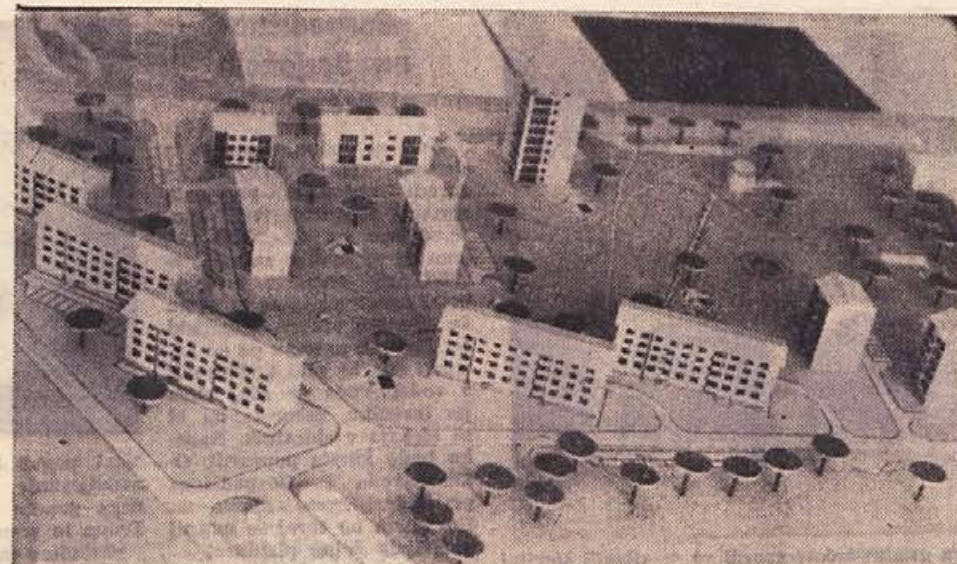
tisti, ki govori o ureditvi mestnega prometa. Iz tega dela posredujemo le nekaj značilnih variant.

Velja načelo, naj se promet popolnoma diferencira. To pomeni, da je treba doseči, da bodo na glavnih cestah vozila le motorna in druga vozila, medtem ko bodo pešci hodili po poteh, ki bodo v ta namen (zlasti v novem naselju) posebej urejene. Promet bo speljan na obodu blokov. Bistvene spremembe bodo tudi v starem mestnem naselju. V prvi vrsti je treba naglasiti, da sta oba mesta čez Savo in Krko že zdej

svoje območje južno od ceste mimo bolnice (bolnišnica s polikliniko, zdravstveni dom, reševalna postaja itd.). Soli bosta dve, za blizu 2000 otrok. Predviden pa so tudi trije otroški vrtci in vrsta otroških igrišč na zelenih površinah v novem naselju Hrastini. Tudi športni objekti bodo vzorno postavljeni. Na splošno pa bodo posamezna središča urejena tam in tako, da bo možen najhitrejši dostop iz vseh mestnih okolitev, ne da bi bil pri tem pešec prometno ogrožen.

Kaj pričakujemo od razprave?

V teh nekaj vrsticah nismo mogli zajeti niti bistva tega, kar lahko vidi obiskovalec na urbanistični razstavi. Tudi tle zapisniki niso sistematični, urejeni tako, da bi mogel bralec dobiti čisto nazorno podobo, kakšne naj bodo »perspektivne« Brežice. Namen našega sestavka je bil namreč predvsem opozoriti na pomembnost razstave, ki je odprta slehernemu občanku. Razstava pa ni organizirana le s tem namenom. Poglaviti njen namen je, da nudi obiskovalcem osnovo za razpravo, saj se vsi, od izvrš-

Novo brežiško naselje je na razstavi predstavljeno tudi z maketo

nih organov občine, ki so iniciator tega velikanskega dela, do tvorcev – inženirjev arhitektov iz Projektičnega biroja in drugi zavedajo, da bo treba še obilo dopolnitev in sprememb, preden bomo dobili res ustrezno podobo mesta za nadaljnja štiri desetletja. Bržčas pa ni namen razprave, da bi ob obiskih in raznih zakotnih gostilnah prišla do izraza predvsem osebna mišljenja, porojena ob nacetih drobnolastniških posesti (urbanistični program se na to ne sme ozirati), pač pa naj bi prišli na dan dobri objektivni predlogi in pripombe, ki bodo predvsem pripomogli, da bi se Brežice razvijale tako, da bi njihov razvoj ustrezal res vsem momentom – od estetskega do gospodarskega. Mesto naj se razvija tako, da bo zadovoljen še tako kritičen duh, tudi tak, kot je bil svojčas finski strokovnjak arh. Eelk Saarinen, ki je dejal: »Pokažite mi vaše mesto, pa vam povem, kakšne so kulturne težnje vašega prebivalstva.«

I. Z.

Nov živinorejski obrat ZK Brestanica

S prevzemom kmetijskih gospodarskih naprav kazensko poboljševalnega doma pri brestaniškem gradu je kmetijska zadruga iz Brestanice pridobila nov, lepo urejen živinorejski obrat, v katerem je 350 stolišč. V obratu je trenutno 280 glav živine v pitanju, hkrati pa imajo še 50 krav molznic. V mlekarni, ki je v sestavi obrata, predelujejo del mleka. Kmetijska zadruga je vse gospodarske naprave odkupila od KPD za 66 milijonov dinarjev.

■ V Gvineji se do sedaj jugoslovanska podjetja že izgradila sodobno tovarno opeke in jez ter hidrocentralo, pred kratkim pa so v Konakriju odprli urbanistično razstavo za bodočo ureditev gvinejskega glavnega mesta, ki so jo pripravili in naredili zanj skice ter načrte strokovnjaki urbanističnega inštituta v Zagrebu.

Kopališče v Sevnici oziroma Boštanj

Sevnica je postala velik industrijski center z okoli 3000 prebivalci, ki močno pogrešajo kopališča. Vemo, da ob Savi ni moč graditi kopališča, ker je nesnažna, blizu Sevnice pa je reka Mirna, ki je topla in prav prikladna za kopanje. Nekateri Sevnčanji se ho-

dijo kopat v Dol. Boštanj. Na travniku ob žagi je res lep prostor za kopanje. Tu bi morali napraviti vsaj nekaj kabin, namestiti ležalne deske, zgraditi pa bi lahko tudi bife, ki bi moral biti založen z osvežujočimi pijačami in prigrizkom.

Delovni kolektivi in množične organizacije naj bi se dogovorili in uredili s skupnimi močmi vsaj zasilno kopališče, če že ne bazen. Tudi turistično društvo v Sevnici naj bi imelo pri tej akciji svojo besedo.

SEVNIŠKI VESTNIK

Srečanje v Podbočju

Podbočje je znano partizansko »gnezdo« pod Gorjanci 14.491 milijonov dinar ustanovili organizacijo osvobodilne fronte, razen tega pa je bilo na tem področju mnogo borb in podvigov med NOB. Dokaz za zavezanost in odločnost domačinov pa je tudi 78 grobov borcev, aktiv-

stov in talcev, ki so dali življenja za svoje prepričanje.

Ze leta 1952 so se bivši borci in aktivisti srečali ob odkritju spomenika 38 žrtvam iz vasi na Planini nad Podbočjem, ki so jih utišali pobili septembra 1942. Na istem kraju so se srečali še leta 1958. Naslednje leto pa so na Dobravi pri Podbočju slavili spomin na julij 1943, ko so partizani prebrdli Krko, ko so napadli letališče v Cerkljah ter uničili okupatorju več letal in si priborili veliko streliva in hrane. Takrat so odkrili tudi spominsko ploščo Francetu Strojini in njegovi hčerki, ki so ju ubili črnorokci v maju 1944.

7. julija letos se bodo bivši borci in aktivisti ponovno srečali na veselici na Kodričevem vrtu zraven gasilskega doma. Za ples in zabavo bo poskrbel domači ansambel, za čobara in cenena okrepčila pa prireditelji. Krajevna organizacija združenja borcev NOV Podbočje, ki je srečanje pripravila, vabi vse, ki so na tem področju bili aktivisti ali pa so se tu borili, da se zabave udeležijo, saj se bodo tako lahko zopet srečali s svojimi nekdanjimi so-borci in tovariši.

J. S.

VSEM DELOVNIM LJUDEM
ČESTITAMO ZA 4. JULIJ!

OBRTNO GRADBENO PODJETJE

»REMONT«
STRAŽA

ZA DAN BORCA ISKRENE POZDRAVE
IN ČESTITKE VSEM NEKDANJIM
BORCEM-PARTIZANOM!

Avtopromet tuzemska špedicija

„GORJANCI“

NOVO MESTO – STRAŽA

CESTA V PRIPEKI

Vroče je, kot bi sedel poleg kotla z vrelin asfaltom. Slediš srajco, zavijaš hlače, hočeš se sprostiti, toda znoj ti ne neha liti po obrazu. Ne odžajaš se, sploh se ti tu, na Gorjancih, zdi, da si bliže soncu, ki tako neusmiljeno žge. Rad bi stopil v senco, za hip zapri oči in se v mislih pogladi v velik bazen z vodo, hladno vodo... Na to ne smeš misliti, ne zaviti v senco. Naredil bi veliko krivico ljudem, ki si, zagrizeni v kamenje, pomešano s flovico, v tej pripeki služijo vsakdanji kruh. Zato stopiš mednje in jih nagovoriš:

»Kako je kaj fantje?»

Upognjena in ožgana telesa, gola do pasu, se za hip zavrtnajo, njihove roke velijo krampom in lopatom počivati. Naslonjeni na orodje, delavci odgovarjajo:

»Vroče je. Težko je.»

Ogledaš si vlažno gmoto zemlje, pomešano s kamenjem, se povzpneš na skalo in rečeš:

»Sikal vas bom v useku!» Skre! Objektiv fotografskega aparata ujame nasmehe številnih zagorelih obrazov.

»Njega, njega dajte posebej! Dobro ga orišite,« pravi v srbohrvaščini mlad fant in pokaže na delavca poleg sebe, ki si pravkar prižiga cigareto. Vsi se zasmejejo.

»Koliko časa še, da se boste srečali s skupino, ki koplje usek z druge strani?»

»Se kakih dvesto dni, če nam dajo kamione in strelo, in če bomo imeli lepo vreme.»

Pozdrav. Se druge skupine je treba obiskati.

»Odkod sta fanta?« nagovori delavca, ki urejata bankine.

»Iz Dalmacije. Precej nas je iz Dalmacije.»

»Vidva sta malo na boljšem, ko imata vsaj malo sence,« pripomni.

»Ne bo dolgo. Čez pol ure se bova tudi midva gotovo pekla na soncu.»

»Kako pa zaslužek?»

»Je. Če bi več dobil, se ne bi pritoževal,« reče mlajši. Potem dvignem fotoaparat...

»Nikar!... Saj niti ne veš, kdo ste in odkod. Mogoče ste inozemec.»

Za hip pomislim: nič ni takega na meni, kar bi me izdajalo za tujca. Ne razumem...

»Iz Novega mesta sem, pa sem prišel med vas, da bi videl in zvedel, kako delate, kako živite, če bo cesta, ki jo delate, kmalu gotova. Pisal bom o tem.»

»Pokažite legitimacijo. Izkažite se, kdo ste in odkod!«

K drugi skupini!

Zanimivo potovanje, pa tu...

NOVICE ČRNOMALJSKE KOMUNE

di malce neugodno. Prideš, pa te takole »zašijejo«. V takem trenutku uporabi reportersko iznajdljivost.

»Res, kaj pa bi radi?»

»Vašo izjavo o delu, življenju, cesti in podobnem.»

Fantje se pravkar pripravljajo na malico. Obstopijo me v krogu.

»Dela je dovolj. Če hočete, pridite pomagat,« odgovore na prvo vprašanje.

»Na Gorjancih bi bilo lepo, če ne bi delali v taki

vročini.« To je bil odgovor na vprašanje, kaj menijo o življenju.

»Cesta, pa to bo cesta za nove karambole.«

»Lepo, fantje, kdaj pa jo mislite dokončati?»

Spogledajo se. Vprašanje je resno. Kdo bo odgovoril? Obrazi, ki so bili še malo prej pripravljeni za pikre in hudomušne pripombe, se zresnijo. Vprašujoče jih pogledam.

»Najbolje bo, če povprašate naše šefe. Jaz mislim, da...«

»Pohitite, Slavonci!... Uzi-
na!«

Naš razgovor je končan. Lepo so se mi zivlekli, si mislim. Ti, Slavonci!

Debeli dve uri bi potreboval, preden bi prehodil vse gradbišče. Zato se odtolim, ga odidec s seboj praviš.

»V leseni baraki, tam, kjer se odcepi cesta proti Gospičnici, boste našli tehniko,« mi povedo.

In že jo maham iz Jugorja proti Gorjancem.

Vjugasto cestnišče je povsem obnovo s kamenjem. Z desne in leve si cesta ubira novo smer. Tu je skrajšana, tu razširjena. Kubiki izkopane zemlje se maso leže pod bregom. S kamioni pa vozijo zemljo tudi naprej, proti najvišji točki na gorjanskem prelazu, kjer delajo velikanski nasip čez dolino. Več metrov dolge skladišne dvonoge kamenja v predelkih spremljajo cesto prav do barake, kjer so »šefi«.

Od Jugorja do te barake je daj, kot so mi povedali. Hodim nekaj časa po stari, nekaj časa po novi cesti. Slednjič tisto barako le zagledam.

Potrkam. Zaprtol!

Daleč ne morejo biti. Vidim, kako se nekaj deset metrov nova cesta preliva v novi smeri. Tja stopim.

In res zagledam valjar na nasipu čez dolino. Vidim delavce in dvoje mož, ki vlečeta jeklen merski trak. Eden od njiju mora biti od »glavnih«, pomislim in se poženem navzdol po kamenu.

»Dober dan, kako je?« Gradbeni tehnik Boris Pikel in delovodja Stanko Kržan me najprej začudeno pogledata, nato pa pojasnita delovni postopek.

»Obhodil sem že vso traso, pa bi me zanimalo, kako daleč ste z deli na cesti. Podatke o kubikih in ostalo bi rad.«

Tovariš Pikel me potem povabi:

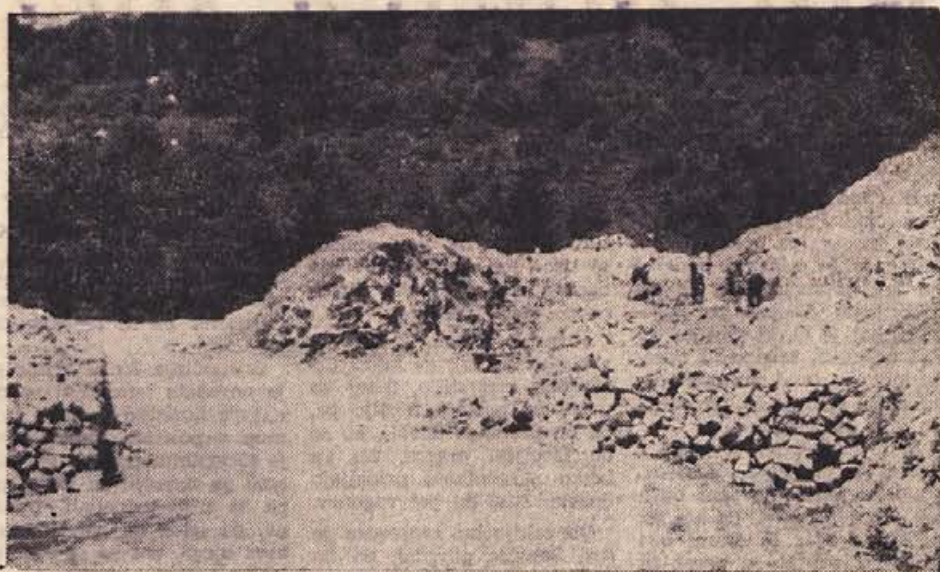
»Kar v naš štabi! (Stab pravimo baraki, mimo katere ste šli.) Pa se bomo pogovorili o vsem, kar vas zanima.«

Vse drugače je v tej kolibi. Senca, hladna voda. Človek si lahko odpočije.

Tehnično osebje Cestnega podjetja iz Novega mesta, ki gradi gorjansko cesto, ne pozna počitka. V »štabu« so načrti, tu je pripravljena vsa dokumentacija. Sem prihajajo poročila o delu.

»Jaz nekako vodim II. in III. sektor. Cesta je namreč razdeljena na tri sektore. Celotna dolžina je 12 km, poteka pa od Lokvice do gostilne Zajc,« pove tehnik Pikel.

Viem pride v kolibo tudi šef sektorja Milan Bizjak. Hitro »vzame na znanje« mojo željo in začne pojasnjevati:

Najtežje je delo v usekih. Na sliki vidimo na levi staro cesto, na desni pa novo cestnišče, ki ga bodo delavci novomeškega cestnega podjetja »vdolbili« skozi usek

»Vsi trije sektori so po dolžini približno enaki, po težavnosti stopnji pa med seboj dokaj različni. Najtežji je, bi rekel, tretji sektor, kjer je največ usekov in nasipov, razen tega pa poteka nova cesta okrog 700 metrov po novi trasli.

Medtem ko so izkopli in nasipi na I. sektorju urejeni in je potrebno pripraviti le še planum, pa bodo dela na II. sektorju potekala še kakšna dva meseca. Zlasti bi treba prebiti useke, vsem ko so druge zemeljske mase že izravnane.

III. sektor je zdaj v začetni fazi del. V juniju je bilo narejenih precej nasipov in začeto delo v več usekih.

»Koliko zemlje in kamenja ste doslej izkopali in vložili v nasipe?»

»Na vseh treh sektorjih je bilo doslej izkopanih okrog 45.000 kub. metrov zemlje, v nasipe pa vgrajenih okrog 10.000 kub. metrov zemeljske mase,« izračuna tovarš Bizjak.

»Je to veliko?« vprašam.

»Da, to je veliko. Če rečem za celotno traso, je do zdaj narejenih okrog 60 (ali tudi več) odstotkov vseh del.«

METLIŠKI TEDNIK

»Kakšen del pripravljate za asfaltiranje?»

»Ob koncu julija bomo začeli asfaltirati traso v dolžini 8 km. Grobi planum je narejen na odseku med Lokvicami in Jugorjem.«

»Zanima me, koliko streliva ste do zdaj porabili?»

»Blizu 4 tone. Uporabljali smo kamnetit.«

»Potekajo dela na gradbišču zadovoljivo?»

»Da v glavnem zadovoljivo, čeprav pride od časa do časa do zastojev zaradi slabega vremena. Povečala se je storilnost, ki se je v zadnjem času nasproti zmanjšanemu številu delavcev povečala za okrog 12 odstotkov.«

»Kdaj bi bila po vašem mnenju cesta sposobna za promet?»

»Ce ne bo ovir, bo odprta v začetku novembra, morda tudi že prej.«

»Fovariš Bizjak, kdo vse sestavlja delovno silo?»

»Dalmatinci, Zagorci, Bosanci, Slavonci in domačini.«

»Potemtakem je to cesta bratstva in enotnosti. Kako pa je z mehanizacijo?»

»Na gorjanski cesti imamo 5

konpresorjev, 4 valjarje, 2 drobilca, 3 nakladalnice, 2 buldozerja in okrog 20 motornih vozil (prekucnikov in drugih) za prevoz zemlje.«

»Zadostuje to število?»

»Morda ne čisto popolnoma.«

»Obilo uspehov in na svidenje na novi cesti v novembru!« rečem v pozdrav.

Ura gre proti dvanajsti. To je čas, ko imajo delavci in ostali enourni odmor. Čas za kosilo.

Ropot strojev polagoma pojenja.

Zagledam praktikanta Nika Adlešiča, ki opravlja tu geodetske meritve. Stara znanca sva.

»Kaj pa ti tu?« vprašam.

»Od aprila do oktobra sem na tej cesti edini, ki opravljala geodetske meritve. Moram kaj zaslužiti, da se bom v Ljubljani lahko preživljal med študijem.«

»Zdaj si menda že v tretjem letniku na arhitekturi... Kako si pa kaj zadovoljen na cesti?»

»Se kar.«

Nato jo ureževa proti Jugorju.

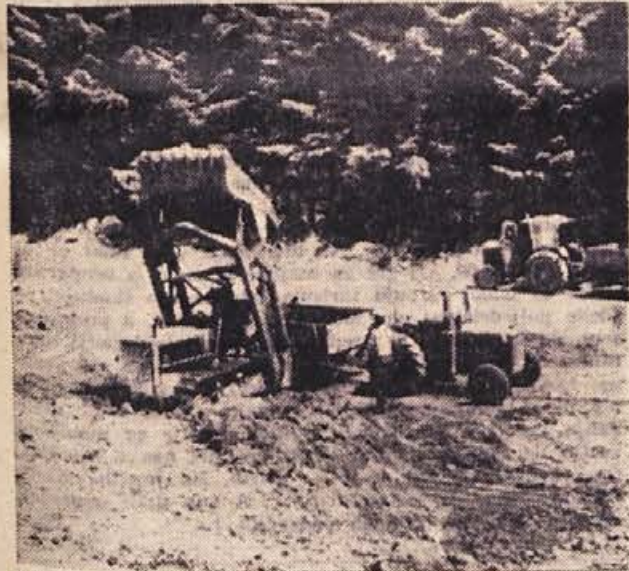
Tam mi tovarš Niko pojasni, da nima pri roki nobene-

ga projekta, da bi mi pokazal tehnično izvedbo trase.

»Na sedežu prvega sektorja, odkoder sem bil začasno premeščen na drugi in tretji sektor, imajo vse, mi tu pa bolj malo.«

- Ce se te dni peljete iz
- Novega mesta proti Metli-
- ki po gorjanski cesti, vas
- bo pri Koroški vasi opo-
- zorila tabla z napisom:
- »Cesta v gradnji. Voz
- previdno!« Do tu je cesta
- že asfaltirana, od tod na-
- prej je razdrta, ali bolje,
- pripravljena, da jo rekon-
- struirajo. Zato je tudi vož-
- nja manj ugodna. Toda
- čim bolj se približujete
- serpentinam, ki se vijuga-
- jo navkreber proti prela-
- zu, tembolj se veselite u-
- spehov, ki jih dosega na
- cesti. Res, cesta bo kma-
- lu »odprla« poslovna in tu-
- ristična vrata v Belo kra-
- jino,« kakor je svojčas
- naglasil predsednik občin-
- ske skupščine v Metliki
- tovarš Franc Vrvščar.

Ivan Zoran

Nakladač ima polne »roke« dela — prizorček z gorjanske ceste; njene obnove se veselimo vsi, saj bo s to cesto Bela krajina vendarle dobila hitro zvezo z drugimi kraji, predvsem pa bo obnovljena cesta na široko odprla vrata do našemu in tujemu turizmu

KOLPA VABI!

Vroči dnevi slijo človeka, da se ohladi in umakne žgocemu soncu. Mnogi Metličani in številni izletniki se radi namakajo v Kolpi, saj je ena najtoplejših rek v Sloveniji. Tako nudi Kolpa s svojo toploto in bistrino res pravi užitek kopalcem. Pa ne samo to, tudi rib ima dosti, tako da pridejo tudi športni ribiči na svoj račun.

Metliško turistično društvo se je letos zavzelo za boljše gospodarjenje na kopalšču na Kolpi, kot je bilo to v preteklem letu. Mladina pridno pomaga, tako da so uredili prostor za odbojko, mali nogomet in za druge igre.

Ko bo končana cesta čez Gorjance, bo dolina Kolpe dostopna še večjemu številu domačih in tujih turistov. Seve bo s tem v zvezi treba urediti kopalšče, okolico in izboljšati postrežbo. Turistično društvo bo ob podpori občinske skupščine Metlika moralo vložiti še precej truda, da se bo vse to uredilo.

Neposredna naloga ZB v letošnjem letu je priprava in postavitve spomenika v Rosalnicah. Na pokopališču v Rosalnicah so pokopani borci iz Hryške, Trsta in Slovenije. Druga naloga je priprava na proslavo dveste obletnice Kočevskega zboru, ki bo letos v Kočevju. Dne 6. januarja 1964 bo proslava 20-letnice pohoda XIV. divizije na Štajersko. Proslava bo na Šuhorju in v Metliki. V februarju 1964 bo v Črnomlju proslava 20-letnice zasedanja SNOS. Vse to zahteva tudi sodelovanje organizacije ZB, saj bodo te kraje obiskali mnogi, ki so med vojno tukaj živeli, se borili ali delali.

Naše organizacije ZB morajo biti z vsemi ostalimi pobudniki za estetsko ureditev naselij, posebno pa morajo skrbeti, da bodo obstoječi spomeniki in obeležja temu primerno urejeni.

R. F.

Razgibana dejavnost Zveze borcev

V Metliki je bila 8. junija občinska konferenca ZB, iz uvodnega poročila, ki ga je imel predsednik obč. odb. ZB Frenk Molek, je bilo razvidno, da je dejavnost organizacije ZB precej živahna. Na področju občinske Metlika deluje 14 krajevnih organizacij Zveze borcev s 1760 člani. Od tega je 800 žena. Od celotnega števila je 138 nekdanjih internirancev in 20 bivših vojni ujetnikov. V gospodarstvu je zaposlenih 157 članov, v državnih organih in družbenih organizacijah je zaposleno 37 članov, kmetov, ki imajo več kot 1 ha zemlje, pa je 62. V ZK je vključenih 70 članov, v SZDL pa 1239. V NOB je sodelovalo od 1941. leta 174 članov, od leta 1942 542 članov, od leta 1943 944 članov. V letu 1944 in 1945 pa so se vključili mlajši letniki, ki so kot mladinci in kurirji delali v zadledju. Od skupnega števila prebivalcev v občini je 26 odst. členov ZB.

Pri predsedstvu občinskega odbora ZB je bila najbolj aktivna komisija za priznavanje posebne delavne dobe med NOB. Na osmih skupnih sejah je reševala 363 prošelj, od te-

ga je zavrnila 6 prošelj zaradi nedokazanega dela med NOB, 17 prošelj pa je bilo vrnjenih v dopolnitev.

Ostale komisije so reševale stvari skupno s predsedstvom ZB, posamezni člani komisij so bili angažirani za delo na terenu. Tudi komisija za skrb borcev je bila precej aktivna in je reševala probleme zdravljenja in upokojitve borcev. Zgodovinska in pomeniška dejavnost beleži lepe uspehe pri postavljanju spomenikov, spominskih plošč, obeležij dogodkov in krajev iz NOB, kakor tudi pri pisanju spominov iz najslavnejših dni naše zgodovine. V ta namen obstaja tudi muzej NOB, ki poveličuje to dobo.

Na področju občine Metlika so postavljeni 3 spomeniki, 19 spominskih plošč in obeležij ter 1 skupno grobišče. Nekatera obeležja so zgrajena brez strokovnih priprav, v bodoče je treba temu posvetiti več skrbi. Skrbeti je treba, da spomeniki in obeležja ne bodo izpostavljeni dežju, mrazu in soncu. Se vedno je odprto vprašanje ureditve nekaterih

grobišč, to je v Podzemlju, Suhorju, na Radovici, Jugorju in v Bušnji vasi. V teku pa je ureditev grobišča v Rosalnicah, ki bo končana do 22. julija 1963. Poleg tega ima zgodovinsko-spomeniška sekcija še dokončati zbiranje dokumentov in pisanje kronike NOB.

V 4 letih, odkar je organizacija ZB prevzela skrb za poklicno usposabljanje borcev, je izpopolnilo svojo izobrazbo 39 članov. To pa je bilo največje odvisno od volje posameznikov. Krajevne organizacije ZB in aktivni ZB v podjetjih so temu problemu posvečali premalo skrbi. V preteklem letu je bilo poslano na zdravljenje 52 članov. K zdravljenju je prišel Zavod za socialno varovanje 146.000 din za člane, ki niso zavarovani. Mnogi člani iščejo rešitve na podlagi 73. in 80. člena ZPZ, to je po izrednih pogojih, ki so omogočeni s predpisi za aktivne udeležence NOB. Mnogi tudi imajo možnost takšne rešitve, predvsem tisti, ki so socialno ogroženi, zdravstveno izčrpani in nesposobni za delo. Pri reševanju teh zadev pa so določeni pogoji, od katerih so te

rešitve odvisne. To je predvsem premoženjsko stanje za rešitev po 80. členu ZPZ in ID, predpisana delovna doba in zdravstveno stanje po čl. 73 ZPZ. Zato je ureditev pokojninskega stanja odvisna od odločitve prosilca, kako bo rešil vprašanje svojega počutja. Od česa ima več koristi: od stalne mesečne preživnine ali od zemlje, ki je v mnogih primerih nima kdo obdelovati. Pri reševanju teh zadev je potrebno sodelovanje vseh organizacij, ker je še precej nerešenih problemov. Do sedaj je bila po členu 80 ZPZ 4 osebam določena pokojnina, invalidski dohodek prejema 42 oseb, poseben invalidski dohodek prejema 19 otrok PB, ki ne šolajo ali pa so učenci v gospodarstvu.

Zelo pereč problem je še vedno stanovanjsko vprašanje borcev. Najtežje je v Metliki zaradi povečane zaposlitve v zadnjih letih. Skupno je bilo dodeljeno 14 stanovanj za zaposlene in nezaposlene borce. Od tega so podjetja dodelila 9 stanovanj, ObLO pa 5 stanovanj. V letošnjem letu bo ObLO zagotovila sredstva s pomočjo glavnega odbora ZB za gradnjo petih stanovanj za nezaposlene borce. V podjetjih pa morajo aktivni ZB skupno s DS in UO reševati stanovanjsko vprašanje borcev. Solanje otrok padlih borcev je v glav-

nem urejeno, ker je že večina otrok prišla do poklica. V šolah ali uku je še 19 otrok, od tega sta dva vajenca, 13 jih je v srednjih šolah in 4 na univerzi. Za vse te otroke so s zakonom urejena finančna sredstva za dokončanje šolanja in pridobitev poklica. Veliko bolj težavno je vprašanje šolanja živčih borcev, predvsem socialno ogroženih. Dolžnost organizacije ZB, občinskih forumov, ki se bavijo s temi vprašanji, kakor tudi ostalih ustanov je še nadalje, da omogočijo stipendije in učna mesta otrokom bivših borcev. Aktivnost sekcije bivših internirancev in vojni ujetnikov se še vedno kaže le v urejanju potrebne evidence, v katerih taboriščih in zaporih so bili bivši interniranci, koliko časa itd. Na tem se je v lanskem letu vse premalo delalo. Tudi na občinskih zborih ZB se niso obravnavali problemi internirancev. Potrebno bo vključiti v članstvo vse tiste bivše vojni ujetnike in internirance, ki imajo za to pogoje.

Finančno poslovanje obč. odb. ZB se rešuje vsako leto z dotacijo ObLO in dohodki od članarine. Vse ostalo, kot je spomeniška dejavnost, ki zahteva precejšnja sredstva, pa je potrebno zagotoviti iz drugih virov. V ta namen je ObLO lansko leto ustanovil sklad za borce in spomeniško de-

Premog bo, če bodo vagoni

Ljudje se bodo minule zime najbrž še dolgo spominjali. Mraz in premog — to sta besedi, ki smo ju med zadnjo zimo najbrž največkrat izgovorili. Prvega je bilo preveč, drugega pa premalo. No, mraz je že zdavnaj odnehal in tudi premoga zdaj ne potrebujemo. Vseeno pa pogovor, kot je ta, ki sem ga slišal na cesti, niso tako nenavadni: »Ze imaš premog?« — »Naročil sem ga že, pa mi ga še niso pripeljali!«

Radovednost me je gnala v Bršljin k podjetju »Kurivo«. Prvo presenečenje sem doživel, ko sem videl, da sta na prostoru, kjer bi moral biti premog, le prah in pesek in nič drugega. Le črna barva na tleh je dajala slutiti, da so tu včasih ležali celi kupi premoga. Ko sem se o teh stvarih pozanimal pri upravi podjetja, so mi povedali tole:

PREMOG JE IN GA NI!

S temi besedami je označil sedanje stanje pomočnik poslovođa Alojz Seničar. »Pri nas dobivamo premog iz Velenja, Zagorja, Laškega, Senovega in iz bosanskih rudnikov Kreke in Banovičev. Povsod nakopljejo dovolj premoga, toda železnica ne zmore tolikšnega prevoza. V Velenju na primer vsak dan zmanjšujejo proizvodnjo, ker imajo premoga toliko, da ne vedo, kam bi z njim. V Novem mestu je »Kurivo« lahko zadostilo povpraševanju le v

marcu in aprilu, v maju pa že ni moglo več slediti vedno pogostejšim naročilom. V zadnjih mesecih so dobili samo okrog 200 vagonov, to je okrog 3600 ton premoga, potrebovali pa bi ga najmanj 10 tisoč ton. Če bo šlo tako naprej, kleti do jeseni verjetno ne bodo polne.«

»Črna zlatina« sploh ne vskladišča, ker ga kupci dobešedno razgrabiijo, takoj ko pride na postajo. Trdijo pa, da bo premoga dovolj, ko se bo izboljšal prevoz, saj ga lahko naročnikom pripeljejo dnevno štiri do pet vagonov.

Ob zaključku razgovora je tov. Seničar povedal, da bo podjetje storilo vse, kar je v njegovi moči, zato naj ljudje malo potrpe, saj je premoga dovolj, in ko se bo izboljšal prevoz, bo zadosteno

vsem tistim, ki si že v poletju skušajo pripraviti zalogo za mrzle zimske dni.

KAJ MENIJO LJUDJE?

Tržni nadzornik Frane Košir se me je hitro otresel z besedami: »Menda smo pri nas doma premog že naročili, sicer pa za to skrbi žena...«

Gospodinja Zinka Primc pa je povedala tole: »Zdi se mi nadvse koristno naročiti premog v poletnih mesecih, ko je 45-odstotni popust. Pri nas smo ga naročili že maja, pa ga še niso pripeljali. Upam pa, da letos ne bomo ostali brez njega, kot se je zgodilo lani v najhujši zimi.«

Do 31. julija je torej še čas, da si naročite premog s popustom. Kurivo vas pričakuje!

J. S.

Otroci vas pozdravljajo

Letos bo s posredovanjem občinske organizacije RK Novo mesto preživel počitnice v počitniški koloniji v Fazanu pri Portorožu 160 otrok, prva skupina 57 pa je odšla pretekli teden. Na Debelem rtiču bo preživel po nekaj tednov 160 otrok; prva skupina 46 se pravkar pripravlja za odhod. V Kraljevičih bo preživel počitnice 20 otrok, ki bodo odšli 24. julija, v Gozd Martuljek pa je 29. junija odšlo 50 otrok. Preostane še Rakitna, ki bo nudila

gostoljubno počitniško streho 74 otrokom; prva skupina 36 se je že vrnila, druga, v kateri jih bo 36, pa je odšla 29. junija. Vsi otroci, ki so odšli v zadnjih dneh junija, so srečno prispeli in lepo pozdravljajo starše in domače. Vsi otroci, ki bodo še odšli v počitniške kolonije ali klmatska zdravilišča RK, morajo s seboj prinesiti potrdilo, da nimajo nalezljivih bolezni. Potrdilo dobijo v zdravstvenem domu.

Mali oglasi v domačem listu: zanesljiv uspeh!

Razno iz Dol. Toplice

● V zadnjem času je prišlo v Dol. Toplice na izlet precej šolarjev iz vse Slovenije in tudi s Hrvaškega. Nekateri so obiskali tudi partizanske kraje, drugi pa so ostali kar pri bazenu na prostem.

● Osemetka v Toplicah je priredila ob koncu šolskega leta razstavo likovnih in tehničnih izdelkov. Mnogočrno lepo izdelanih predmetov je dokaz, da so se veliko naučili. Razstavo si je ogledalo precej staršev, ostalih domačinov in gostov.

● Preteklo nedeljo je ribiška družina Novo mesto organizirala velik ribolov, ki se ga je udeležilo veliko ribičev. Že dalj časa pa se mu pri nas tudi več ribičev iz Švice.

Proslava v Šmarjeti

Krajevne organizacije ZB, ZVVI in ZROP v Šmarjeti bodo organizirale v nedeljo, 7. julija, proslavo s prireditvijo. Ob 9. uri dopoldne bo žalna svečanost pred spomenikom padlih, ob 14.30 pa se bo začela proslava, kjer bodo podeljena odlikovanja za služnim borcem NOB.

V počastitev dneva borca si bodo prebivalci Šmarjete lahko brezplačno ogledali zgodovinski film iz druge svetovne vojne. Člani ZB pa bodo napravili izlet na kraj, kjer je padel pohorski bataljon. Med potjo bodo obiskali še druge zgodovinske kraje na Štajerskem.

Zaradi tega naj se vsi člani ZB, ZVVI in ZROP, ki se nameravajo izleta udeležiti, javijo pri svojih odborih. Ves dobiček od prireditve bo šel v ta namen!

Slab dotok davkov in občinskih doklad

V občini Novo mesto bi se moralo v prvem polletju v obliki dohodnine steči 73 milijonov, dohodnine iz ostalih virov pa 10 milijonov dinarjev. Poleg obojega bi morali plačati kmečki gospodarji še 92 milijonov dinarjev občinskih doklad. Doslej se je stečilo 40 milijonov dinarjev kmečke dohodnine, 6 milijonov dohodnine iz ostalih poroklicev in 52 milijonov iz občinskih doklad. Ker je proračun zelo napet, je takšen dotok slab, vrhu vsega pa velja pripomniti tudi to, da je nekoliko manjši, kot je bil v istem obdobju lanskega leta.

Milan Medvesek za mizo našega odgovornega urednika; sam je bil več let med glavnimi uredniki PROSVETE, zato dobro ve, da je zastavljena novinarska miza nekaj običajnega v vsaki redakciji...

Neverjeten napredek!

Pretekli teden smo pozdravili v uredništvu našega lista drugega in ljubega gosta: MILANA MEDVESKA, novomeškega rojaka in upravnika slovenskega lista »Prosveta« iz Chicaga. Njegov čas je dragocen, saj smo takoj videli, da je še vedno sredi najrazvitejših uradnih in napol službenih opravkov, za oddih in počitek v očetovi hiši pa mu je doslej ostajalo breme malo časa. In še ga čakajo številni znanci in prijatelji v Beogradu, pa obisk pri bratu v Splitu in še to in ono. Zato smo bili z novinarsko radovednostjo tokrat bolj skromni, v prijetnem klepetu pa smo le zvedeli, kako gleda naš rojak na razvoj v domačih krajih.

»Po letu 1949 je to moj drugi obisk v rodni kraji in reči vam moram, je začel v izredno čisti in lepi slovensčini z rahlim dolenjskim naglasom, »da je gradnja tolikih stanovanjskih blokov in hiš pri vas naredila name največji vtis! Drugo, kar me takoj nato najbolj preseneča, je izredno gosti omrežje avtobusnih zvez. To, kar sem videl tu pred 14 leti, ni nič v primerjavi s sedanjim razvojem. Izredno me je presenetila tudi vaša motorizacija, ki je nekaj velikega, kljub še vedno več ali manj nerazvitemu standardu. Čudovito je, koliko ljudi že ima avtomobile. Seveda ga imajo tudi pri nas mnogi na kredit. To je dobro, če že ne gre preveč v širino, vidim pa, da imate tudi dobro kontrolo nad zadolževanjem. Vseste me čiste gostilne, dobra postrežba in odlična hrana v njih. Človek se kar čudi. Že ženo sva bila na primer v nekem gostišču v Grosupljem naravnost presenečena, tako pa je skoraj povsod. Zal sanitarije povsod pa le še niso take, kot bi morale biti. Na investicije v to smer ne bi smeli pozabljati, saj gre za majhne denarje, a vendar za stvar, ki lahko razvoju turizma zelo mnogo škoduje! — Glede poljedelstva, sem slišal, ne gre lahko, a prepričan sem, da boste tudi to uredili. Videl sem lepa polja, moram reči. Se besedico o Novem mestu samem: vse sedanje razširitve so nekaj velikega, prej se pa 20 in več let nič ni nikamor premaknilo! Poglejte samo, kako raste Zablja vas; no, vsepovsod gradite! Ljudje se množično vozijo na delo s svojimi vozili kot pri nas v Ameriki. Česa pogrešam? Saj veste — starih, »ta pravih« starih Novomeščanov je vedno manj... A eno držijo: napredek imate vsepovsod, na vseh področjih...«

Tg.

Praznik v Podgradu

V počastitev dneva borca so v nedeljo člani Zveze borcev in ostali prebivalci Podgrada ter okolice s sodelovanjem občinskega odbora ZB v Novem mestu odkrili spomenik 35 padlim borcem iz

Podgrada in okoliških vasi, 14 žrtvam fašističnega nasilja ter 16 italijanskim partizanom iz brigade »Fontanota«.

Proslave in odkritja spomenika se je udeležila množica ljudi. K slovesnemu raz-

položenju je pripomogel lep, sončen dan.

Načrt za spomenik, ki je izredno veličasten, je napravil upravitelj vajenske šole v Novem mestu tov. Jože Zamljen. V razgovoru o spomeni-

ku, ki je po zasnovi in načrtu izvedbe nekaj povsem novega, je dejal: »Majolika in žara sta značilna simbola našega človeka in revolucije; zato sem si izbral ta motiv in ga tudi realiziral. Izdelan je iz lipniškega marmorja, napravili pa so kamnoseki iz Grada v Beli krajini.«

Spomenik je odkril sekretar ZB za to področje tov. Alojz Murn.

L. S.

Za dan borca

Vojaki: Anton Pavlin iz Mokrega polja, Franc Zagar iz Drečjega vrha, Milan Malnarič iz Semiča, Stane Drenik s Cikave, ki so pri vojaki v Slavonški Požegi, pošiljajo iskrene čestitke za dan borca vsem borcem in borkam, ki so sodelovali v osvobodilni borbi. Čestitke so namenjene tudi vsem bralcem Dolenjskega lista ter prebivalcem Dolenjske in Bele krajine. Lep pozdrav domačim!

V vsako našo družino domači tednik Dolenjski list!

V soboto in nedeljo so v krajevnih organizacijah Zveze borcev NOV podelili odlikovanja zaslužnim borcem in aktivistom naše revolucije. V novomeški občini je bilo odlikovanih 1007 tovarišev in tovarišic. Na sliki: član občinske skupščine Zvone Perc deli odlikovanja članom Zveze borcev na II. terenu v Novem mestu

Novomeška kronika

■ Na travniku onstran kopalnice na Loki zadnje dni kar mrgoli kopalcev. Krka je že toliko topla, da privablja številne ljubitelje plavanja, ki pa se vsi po vrsti pritožujejo, da ni nikjer poštenega dohoda v vodo. Na pralnici peska, kjer smo se zdaj prisiljeni kopati, pride namreč do vode lahko le mladož, ki ji je vseeno, če se po zadnjici podriča do vode, vsi ostali pa ostajajo na hribčku, žalostno zroč v hladno vodo. Kdor ni vajen plavanja in se kljub temu spusti proti Krki, je v resni nevarnosti, da si kaj zlomi. Žalostno je to, da imamo kopalnice s kabina-mi in vsemi ostalimi napravami, bazeni in dohod v vodo pa so podrti. Šramota za sedanjo novomeško generacijo pa je, da je imelo Novo mesto, odkar najstarejši ljudje pomnijo, kopalnice, zdaj pa, ko toliko govorimo o turizmu in »spotrebni objektih« za delovnega človeka, ga pa ni!

■ Te dni bo trgovsko podjetje »Zeleznina« na Cesti komandanta Staneta v bivšem lokalni Riličjeve Petrine odprlo specializirano prodajalno za harve, lake in čistilna sredstva. Lokal je na zunanji in znotraj popolnoma preurejen in je med najlepših v Novem mestu.

■ Na Glavnem trgu so pred kratkim začeli preurejati lokal, kjer je bil prej Potovalni urad. »Mladinska knjiga« iz Ljubljane bo ta lokal priuredila na najodbojnejši način in v njem odprla svojo prodajalno.

■ Cene so na novomeški tržnici občutno popustile. V ponedeljek, 1. julija, je bilo dovolj vsega, kar potrebujejo gospodinjice pri kuhi: lisičke so prodajali po 80 din litra, zelje po 50 din kg, borovnice po 100 din, češnje po 100 din, krompir po 60 din, jajca po 30 din, grah po 80 din, peso po 100 din, fižol po 120 din, maline po

300 din, jagode po 300 din, karfiolo po 200 din, kumare po 150 din in kolerabo po 40 din kg. Za lepo glavno solate so zahtevale ženske 20 din, za skodelico smetane 90 din, za sirček 10 din, za mleko 60 din. Napredaj so bile tudi rože v šopkih in lončence, otroška konfekcija in ženska predpasniki.

■ V obupnem stanju je del razmeroma prometne asfaltirane ceste od Osolinikove gostilne do odep-na pri železniški progi v Bršljinu. Kotanja poleg kotanje, res prava SAMAJAMA! Doklej?

■ V dolgi vrsti morajo večkrat čakati kupovalci kruha v pekarni na Glavnem trgu. Prodajalec je sicer dovolj, pač pa je ena sama blaginjska očitno premalo. Ali ne bi bilo mogoče, da bi, kadar je naval le prevelik, ena izmed prodajalnic prevzela posle druge blaginjske? Ljudem bi bilo s tem zelo ustreženo.

■ Svečana akademija v izbranim programom bo potoj ob 20. uri v prosvetnem domu v počastitev dneva borca. V programu sodelujejo Friderik Lupsa, Franček Drafenik, Vanda Gerlovič, člani ljubljanske Opere in baletni par ljubljanskega baleta. Prebivalce vabimo, naj se akademije, ki jim bo brez dvoma nudila redek umetniški užitek, udeležijo!

■ Gibanje prebivalstva: rodilo so: Ivanka Kerin z Glavnega trga 18 — Zorana, Marija Parše iz Smihelske 29 — deklico, Ljiljka Potrč, Nad mlini 26 — Otmarja, Anica Klobčar iz Kristanove 25 — Andrejko. — Poročili so se: Alojz Avbar, delavec iz Gor. Ljubodola, in Marija Oviček, uslužbenka iz Partizanske 2; Janez Judež, bolničar iz Dalmatinove 2, in Albina Turk, bolničarka iz Debrnecsehjeve 1; Bogomir Simič, uslužbenec iz Hladnikove 1, in Eva Niefergal, profesorica iz Gubčeve 12.

Vsako soboto: ples na Loki

Končno se bodo tudi Novomeščani imeli kje zabavati ob sobotnih večerih. Občinski komite mladine se je odločil, da organizira ples na Loki.

Minilo je že deset let, odkar je zgrajen gostinski objekt s kopalščem na Loki, vendar ni nihče res skrbel za njegovo vzdrževanje. Zares škoda gostinskega objekta, kot je ta na Loki! Sicer pa v našem mestu v teh soparnih poletnih mesecih primanjkuje podobnih lokalov. Za poživitev kulturno-zabavnega življenja se je zavzel občinski komite mladine Novega mesta; prvi rezultati se bodo videli že v soboto, 6. julija, ko se bodo iz Loke prvič v tej sezoni slišali veseli ritmi mladinskega zabavnega orkestra »Dizzy Combo«. Trdijo se, da bi do takrat lokal čimprej uredili. »Dizzy Combo«, ki dosega v zadnjem času vse večje uspehe, bo nastopal s svojimi pevci vsako soboto. Če bo obisk dober, bodo angažirali tudi nekatere pevce zabavnih melodij od RTV Ljubljana. Včasih bodo program izpopolnili tudi humoristi iz Novega mesta in okolice.

Odpravimo plavalno „nepismenost“

Akcija »NAUČIMO SE PLAVATI!« ima namen, da posreduje plavalno »abece-do« novim milijonom Jugoslovancov. Predvidoma naj bi trajala do leta 1970

Pred kratkim se je pričelo obdobje velike akcije, ki jo je sprožila Zveza telesnokulturnih organizacij Jugoslavije. Z namenom, da se število »neplavalnih« Jugoslovancov občutno zniža (sedaj je takih skoraj tri četrtine), je letos po vsej Jugoslaviji stekla akcija pod geslom »Naučimo se plavati!«. Trajala bo predvidoma do leta 1970 in ima namen posredovati vsaj osnovno plavalno znanje novim milijonom Jugoslovancov. Odstotek neplavalcev je pri nas zaskrbljujoč. Zato so v Beogradu že aprila formirali zvezni odbor te akcije, podobne odbore pa so kasneje formirali tudi v vseh republiških centrih, v nekaterih okrajih in občinah. Ker je plavalna sezona že v teku, je tam, kjer tega še niso storili, treba takoj pripraviti vse za pričetek akcije. Formirati je treba predvsem občinske štabe.

Človek, ki ne zna plavati, ni popolnoma pripravljen za življenje

Pravijo, da tisti, ki ne zna plavati, ni popolnoma pripravljen za življenje. Večkrat namreč pride posameznik v položaj, da o biti ali ne biti odloča znanje plavanja. Precej manj bi bilo nesreč, če bi ljudje plavanju posvečali več pozornosti. V celoti državi zna plavati samo okoli 5.000.000 Jugoslovancov. Ta podatek nas preseneča, je pa popolnoma razumljiv, saj se je doslej plavanju kot življenjsko važni spretnosti posvečalo premalo pozornosti. Športne in telesno-vzgojne organizacije so posvečale pozornost le tistim, ki so imeli možnost za tekmovalne uspehe v tej športni panogi, medtem ko so se za organizacijo plavalnih šol zainteresirali le redki posamezniki in društva. Njihova prizadevanja na področju množičnega plavanja so bila kot kapljica vode v morju. Zato ni treba dvomiti o koristnosti akcije »Naučimo se plavati«, ki se je že pričela po vsej Jugoslaviji in se bo nadaljevala kar 7 let — vse do leta 1970. Cilj akcije je jasen, a tudi težak: problem plavalne neznane je treba spraviti z dnevnega reda.

Široka akcija

Da bi akcija čim bolj širila, so k sodelovanju pritegnili poleg telesnokulturnih organizacij tudi zvezo mladine Jugoslavije, sindikalno organizacijo, Zvezo prijateljev mladine, Zvezo tabornikov, Svet za šolstvo visoke šole za telesno kulturo itd. S tem hočejo doseči, da bi bila akcija čim širša. Jasno, da bodo prav šole odigrale odločilno vlogo v tej akciji, ker bo tako zajeto največ mladine. Da bi v prihodnjih sedmih letih dosegli cilj akcije, nekateri strokovnjaki predlagajo, da bi v 5. razredu osnovne šole uvedli plavanje kot obvezni predmet. Toda kdo bo obvezno plavalno šolo vodil? Nimamo namreč dovolj strokovnjakov. Dijaki na učiteljskih poletih sicer absolvirajo tečaj za plavalne vaditelje, vendar je to vse premalo. Ne bi bilo torej napak, če bi se posamezniki specializirali za pouk plavanja. Dobri plavalni strokovnjaki nam namreč še zelo primanjkuje.

Občinski štabi plavalne akcije

Celotno akcijo vodi zvezni odbor v Beogradu, v republiških in okrajnih središčih pa so formirani republiški oziroma okrajni odbori za izvedbo akcije. Marsikje so ustanovili tudi občinske štabe, največkrat pri občinskih zvezah za telesno kulturo. Kjer te naloge še niso izvršili, jo morajo čim prej. Zanimivi bodo podatki, kako so ponekod v Sloveniji pričeli z akcijo. Po časopisnih poročilih vemo, da je v Slovenskih Konjicah ObLO predpisal obvezni pouk plavanja

na svojem področju. Na Bledu so se akcije lotili nekoliko drugače. Učitelji telesne vzgoje na šolah so sklenili, da bodo dali pozitivno oceno iz telesne vzgoje le tistim dijakom, ki bodo znali plavati. Vsi neplavalci bodo imeli v počitnicah poseben pouk. Tako upajo, da bodo neplavalstvo med šolsko mladino največ v dveh sezonah odpravili.

Novo mesto ima odlične pogoje za plavanje

In kako je v Novem mestu? Situacija v plavalnem športu je že več let dobesedno rečna. Pred leti je bil formiran plavalni klub E-LAN (vodil ga je tov. Bogomil Lilič), ki je organiziral dve plavalni šoli in nekaj tekmovalij, potem pa je spet vse zaspalo. Novo mesto ima sorazmerno dobre pogoje za izvedbo te akcije, zato pričakujemo, da bo akcija uspešna. Tudi v nekaterih drugih krajih, kjer imajo za plavanje ugodne pogoje, ima akcija vse možnosti za uspešen zaključek, težje pa bo seveda v krajih, kjer za plavanje ni nikakršnih pogojev. Tam si bodo morali pomagati s zavezitvijo potokov in rek, misliti pa bo treba tudi na manjše pokrite plavalne bazene v bližini šol ali v samih šolskih poslopih. Ko bomo gradili nove šole, odsej ne smemo vztrajati le pri graditvi telovadnic. Zavzemati se moramo tudi za graditev manjših plavalnih bazenov v kletnih prostorih šolskih poslopih, ki najbrže ne bi terjali velikih investicij. Tako bi bilo omogočeno delo plavalnih šol že med šolskim letom, ko vreme le redko dopušča plavanje na prostem.

Ena glavnih nalog letošnje akcije bo tudi ta, da bo spremenila zaostala mnenja, češ da plavanje ni koristno. Ker pa bo akcija tečila 7 let in ker jo bodo podprli vsi odločujoči činitelji in tudi vse družbene organizacije, je pričako-

Dva poraza v Mariboru

Gostovanje novomeških odbojkaric v Mariboru se je končalo z dvojnimi porazom: prvi dan so se srečale z ekipo Branika in izgubile s 3:1, drugi dan pa z Mariborom 3:0.

BRANIK : PARTIZAN 3:1 (14:16, 15:3, 15:6, 15:5)

V preteklem letu so Partizanove odbojkarice z lahkoto premagale ekipo Branika. Trenutno pa je situacija drugačna. S povratkom treh starejših zelo dobrih igralk je postala ekipa Branika zelo močna in je poraz naših odbojkaric bil pričakovani. Uspešne so bile samo v prvem nizu, v vseh ostalih pa niso zadovoljile. V celoti bi lahko rekli, da so prikazale bolj povprečno igranje in je zmaga Branika zaslužena.

KOPALIŠČE, KOPALIŠČE...

V Novem mestu je kopališče bilo, zdaj ga ni, pa bo spet. Samo kdaj? Zgodilo se je v lanskem poletju. Delavci, oboroženi s krampi in ostalim orodjem, so prišli na Loko, pregnali množico kopalcev in poorili klavne ostanke lesene kopališče. Novomeščani so se v zadregi spraševali: »Kje naj se kopljemo?« Nekateri so se s svojimi vozili hodili kopati v Smarjanske ali Dolenjske Toplice, drugi so ostali v mestu in se kopali na desnem bregu Krke — na mrtvi.

Največji optimisti so mislili, da bo novo betonsko kopališče zgrajeno v enem, morda v dveh tednih. Minil je teden, minila sta dva, mirilo je leto in spet se začela nova kopalna sezona, o kopališču pa ni ne duha ne sluha. Kogar zamese te dni pot na Loko, zagleda kupe paske, kamorja in ostalega gradbenega materiala. Torej se bo le začelo?

Tovariš Jože Gosencica iz Komunalne uprave pravi takole: »Z delom bomo začeli 27. junija. Letos bomo naredili breg vi tri stopinje za sončenje. Vse to bo zgrajeno iz železnih pilotov in betona. Moram reči, da nam je jez, ki je precej divnil vodno gladino, prekril načrte. Obreže bi moralo biti zgrajeno do 10. julija, a zaradi težav z našteti bo predvidoma nared do konca julija. Bazena — eden manjši in eden večji — pa sta drugo poglavje. Letos jih vsekakor še ne bo. Drugo leto morda, če bodo sredstva... Letos bomo ugradili še tuš, kabine in stranice. Poudarjam pa, da je vse odvisno od sredstev.« Tako torej Komunalno podjetje.

Na Loki pa se najbolj navdušeni že kopajo v hladnih valovih umazane zelene Krke. Enega izmed njih, študenta Pavla Uha, sem zaprosil za nekaj besed. »Kopališče je že nekaj let perspektivno problem«, je dejal. »Menim, da ne bi smeli podreti starega kopališča že lani, ampak naj bi ga tik preden bi začeli z novo gradnjo. Veseli pa me in mislim, da so tudi vsi ostali kopalki navdušeni, ker se je gradnja premaknila z mrtve točke.

Začeli so torej delati in ne preostane nič drugega, kot da počakamo, dokler kopališče ne bo zgrajeno. Lahko se seveda jezimo na odgovorne ljudi, ki so se šele sredi poletja spomnili na to, da je treba graditi kopališče. Zdaj pa bomo le gledali, kako nastaja betonski breg...

vati, da bomo lahko leta 1970 ugotovili, da pri nas neplavalcev ne poznamo več.

Fr. Mikec

Skupina novomeških jamarjev čaka na vlak na novomeški postaji pred odhodom v podzemeljsko jamo na Uršnih selih. Naši jamarji so zelo aktivni, čeprav imajo pomanjkljivo opremo in premalo sredstev. Njihovo pionirsko raziskovalno delo bo v naglem turističnem razvoju privabilo k nam še marsikaterega tujega turista, ljubitelja kraškega sveta (Foto: Lojze Medle)

Delo lutkarjev na novomeškem učiteljsku

Letos zaključujemo enajsto leto delovanja lutkarske skupine na novomeškem učiteljsku. V tem času je iz skromnega odra na hodniku osnovne šole zrastle lep o premilen stalen oder, ki, čeprav je v razredu, vendar omogoča izvedbo tudi težjih lutkovnih iger.

V teh letih smo imeli 195 lutkovnih predstav, od tega 57 gostovanj. Predstave si je ogledalo okoli 23.000 gledalcev. Vsako leto je bilo 10 do 20 sodelavcev, vaje smo imeli redno vsak teden, predstave pa po dve vsako drugo nedeljo. Včasih pa nas je bilo toliko, da smo delali v dveh skupinah, in to v glavnem od novembra do aprila.

V zadnjih letih smo za vse igralce priredili ekskurzijo v ljubljansko lutkovno gledališče, ki smo jo financirali z dohodki od predstav. V glavnem smo delali z lastnimi sredstvi, prejeli pa smo tudi nekaj dotacij in podpor od »Krkas,

Novo mesto je bilo v soboto in nedeljo prizorišče letošnje košarkarske prvenstva za mladince. Ob sedmih zjutraj se je zbralo na Loki 9 ekip: Branik (Maribor), Ilirija (Ljubljana), Ježica (Ljubljana), Maribor I, Maribor II, MTT (Maribor), Olimpija (Ljubljana), Slovan (Ljubljana) in Triglav

PLES POD KOŠI

(Kranj). Predsednik novomeškega Partizana Danilo Kovar je pozdravil vse udeležence in jim zaželel čimveč uspehov ter obenem predal novozgrajeno asfaltno igrišče košarkarjem in vseh novomeških mladinc. V imenu Košarkarske zveze je nato vse navzoče pozdravil Čizek Bolka ter odprl prvenstvo za 1963. leto. Tako, nato so se začele tekme mladinc, ki so trajale vse soboto in nedeljo dopoldne.

KAKO SO IGRALI?

Ekipa so bile razdeljene v tri skupine po tri moštva. Zmagovalci skupin so se nato v finalu pomerili za razvrstitev od 1. do 3. mesta, drugo uvrščeni so se borili za 4. do 6. mesto, tretje uvrščeni pa za 7. do 9. Rezultati predtekmovalij so bili naslednji: 1. skupina: Olimpija : Ilirija 29:30, Ilirija : Ježica 28:30, Olimpija : Ježica 48:33. Vrstni red: Olimpija, Ježica, Ilirija. 2. skupina: Branik : Maribor II 70:9, Branik : MTT 59:15, MTT : Maribor II 31:7. Vrstni red: Branik, MTT, Maribor II. 3. skupina: Triglav : Slovan 53:12, Triglav : Maribor I 35:14, Maribor I : Slovan 26:21. Vrstni red: Triglav, Maribor I, Slovan.

Finalne tekme so se začele razno zvečer pod lučmi. V boju za 1. mesto je Olimpija premagala Triglav s 55:31, nato na Triglav Branik s 39:33. Prvo mesto je tako bilo praktično že oddano za res dobro ekipo Olimpije, ki je v zadnji tekmi premagala še ekipo Branika s 43:42 po dramatični borbi v zadnjih minutah. V borbi za 4. mesto je Ježica premagala Maribor I z 32:20 in MTT z 38:20, MTT pa je bil boljši od Maribora I. Rezultat je bil 29:23. 7. mesto je zasedla ekipa Ilirije, ki je premagala Slovana z 36:14 in Maribor II z 39:9, Slovan pa je premagal Maribor II s 13:3.

Končni vrstni red letošnjega prvenstva je torej naslednji: Olimpija, Triglav, Branik, Ježica, MTT, Maribor I, Ilirija, Slovan in Maribor II.

Večina tekem na prvenstvu je bila kvalitetna in tako so gledalci, ki jih je bilo oba dneva precej, prišli na svoj račun. Kakor vedno je bila tudi tokrat organizacija v rokah novomeškega Partizana brezhibna. Posebna poslastica za ljubitelje košarke pa je bila tekma med domačim Partizanom in ekipo trenerjev in sodnikov, ki se je sicer začela šele opoldne, pa vendar je velika večina gledalcev vtrajala do konca in se navduševala nad nekaj res leptimi akcijami obeh moštev in številnimi uspešnimi meti od blizu in daleč. Zmagali so Novomeščani, rezultat pa je bil 72:71 (38:34). Za trenerje so igrali: Bolka, Pur (16), Prihoda (4), Prah, Koštomelj, Buh, Gerželi (13), Krobe (15), Močnik (23) in Pavlič, Novomeščani pa so igrali v naslednji po-

stavi: Petrič, Jereb, Goleš (9), Bele (19), Blažič (7), Setina II (15) in Spilhal (22) (številke v oklepajih pomenijo število košev). Po končanem tekmovalju je bila slovesna razglasitev rezultatov, na kateri je Bolka čestital ekipi Olimpije za prvo mesto in ji izročil lep pokal. Letošnje slovenske prvakinje so nastopile v naslednji postavi: Bevk, Modrijan, Fajdiga, Sitar, Bremec, Mikič, Bassin, Uršič, Renko, Erzin, Keršnik in Mikulin. Ekipi Triglava in Branika sta dobili nagrade, ostale pa pohvale. Najboljše strelke na turnirju so bile: Vodebova (Branik) 93, Kodekova (Triglav) 70, Kovarčičeva (Ježica) 51 in Fajdiga (Olimpija) ter Ogrinčeva (Slovan) s 50 koši.

»CUDOVITO, PREKRASNO...«

Zdenka Dobričević in Silva Uranjek, ki sta igrali za MTT, nista mogli prehoviti Novega mesta, Krke in sploh celotne prireditve. Z uspehom svoje ekipe sta bili nadvse zadovoljni, saj nista upali, da bodo obstale v zlati sredini. »Čimprej na svidenje v Novem mestu!« so bile zadnje besede, preden sta se poslovili od gostoljubnih domačinov.

PIONIRJI V SKOFJI LOKI

V Skofji Loki pa je bilo prvenstvo za pionirje. Sodelovali so tudi novomeški košarkarji, ki so v Skofjo Loko odpotovali brez upanja, saj trenirajo komaj dva meseca. Bili so v najmočnejši skupini z Olimpijo, Triglavom in Jesenicami. Olimpija je premohla zmagala, ostale tri ekipe pa so imele vsaka po eno zmago. Sreča pa je tu obrnila Novomeščanom hrbet, saj so bili zaradi slabšega količnika šele četrti in se tako niso mogli dobro uvrstiti, čeprav so nato premagali še Ljubljano. Ne toliko 6. mesto kot dve zmagi nad ekipama Triglava in Ljubljane dajeta upanje, da bo košarka v Novem mestu ostala šport, ki zelo hitro napreduje.

ILIRIJA V NOvem MESTU

V četrtek, 4. julija, bo v Novem mestu v počastitev dneva borca gostovala ekipa Ilirije iz Ljubljane, ki se bo v prijateljski tekmi srečala z domačini. Tekma bo ob 20. uri pod lučmi.

Pozdrav iz Petrinje

Belokranjski fantje, ki služijo vojaški rok v Petrinji, čestitajo za dan borca ter pozdravljajo bralce Dolenjskega lista, svoje starše in prijatelje: Cedimir Vrlinčič, Simo Vrlinčič, Miko Grdun, Albert Stravs, Jože Petrič, Lojze Mihelič, Ignac Turk, Jože Ogulin, Jože Sutej in Jaka Zeljko.

BOJ ZA SOCIALIZEM POMENI: NENEHNO PRIZADEVANJE ZA NAPREDEK, ZA OBRACUN Z ZAOSTALOSTJO IN ČAKANJEM. OB DNEVU BORCA SE TEGA SPOMINJAMO SE BOLJ KOT SICER, SAJ JE BIL VES NAS BOJ. PRAV TAKO NENEHNA POT NAVZGOR! NAJ ZIVI CETRTI JULIJ!

Industrija motornih vozil novo mesto

PARTIZAN : JESENICE 3:0 w. o.

Kmetijsko-gozdarski predelovalni kombinat - NOVO MESTO

POZDRAVLJAMO LETOSNJI DAN BORCA
IN CESTITAMO ZA TA PRAZNIK VSEM BORCEM
IN AKTIVISTOM NOB!

OB PRAZNOVANJU 4. IN 22. JULIJA POZDRAVLJAMO VSE BORCE ZA SVOBODO, NAPREDEK IN MIR, ZA SREČNEJŠE ŽIVLJENJE VSEGA CLOVEŠTVA!

CESTNO PODJETJE NOVO MESTO

KOMUNALNO PODJETJE NOVO MESTO

PRELITA KRI, NAPORI IN TRPLJENJE NASIH NARODOV NISO BILI ZAMAN: IZBOJEVALI SMO SI SVOBODO IN GRADIMO SVOJ DOM IN SVE-
TLO BODOČNOST! POZDRAVLJAMO 4. JULIJ —
DAN BORCA, PRAZNIK VSEH JUGOSLOVANSKIH
NARODOV!

POZDRAVLJA
DAN BORCA —
NAŠ VELIKI
VSELJUDSKI
PRAZNIK!

OBČINSKA SKUPŠČINA NOVO MESTO

- * OBČINSKI KOMITE ZKS
- * OBČINSKI ODBOR SZDL
- * OBČINSKI KOMITE ZMS
- * OBČINSKI ODBOR ZB
- * OBČINSKI SINDIKALNI SVET
- * IN OSTALE ORGANIZACIJE

POZDRAV VSEM PRVOBORCEM, AKTIVISTOM
IN VODITELJEM NASE REVOLUCIJE!

ELEKTROTEHNIČNO PODJETJE NOVO MESTO

INDUSTRIJA OBUTVE NOVO MESTO

ČESTITA IN POZDRAVLJA
ZA 4. IN 22. JULIJ!

VODNA SKUPNOST DOLENJSKE NOVO MESTO

SGP „PIONIR“ NOVO MESTO

OB DNEVU BORCA ZNOVA POUČARJAMO:

VSE SILE ZA NENEHEN RAZVOJ PROIZVAJALNIH SIL! LE TO JE POT DO VIŠJE ŽIVLJENJSKE RAVNI!

KMETIJSKA ZADRUGA TREBNJE

POŠILJA VSEM
DELOVNIM LJUDEM,
ZLASTI PA KMETO-
VALCEM, PRISRČNE,
BORBENE POZDRAVE
ZA 4. JULIJ!

Priporoča se z vsemi svojimi poslovalnicam!

„DOLENJKA“ trgovsko podjetje na debelo in drobno NOVO MESTO

In čestita prebivalstvu
Dolenjske za 4. julij,
posebno pa vsem
tovarišem in tovariši-
cam, ki so sodelovali
v NOB!

BORBENE POZDRAVE
Z NAJBOLJŠIMI
ŽELJAMI POŠILJA
ZA 4. JULIJ

NAJ ŽIVI DAN BORCA — 4. JULIJ!

KERAMIKA tovarna keramičnih izdelkov NOVO MESTO

VSEM DELOVNIM LJUDEM
NASE REPUBLIKE POSILJAMO TOPLE
POZDRAVE S PRISRČNIMI ČESTITKAMI
ZA DAN BORCA!

KOPITARNA SEVNICA

Ustvarjamo obilje dobrin za lepše in boljše življenje
naših ljudi! To je nadaljevanje leta 1941 začete
vseljudske revolucije!

OBČINSKA SKUPŠČINA BREŽICE

Občinski komite ZKS • Občinski odbor
SZDL • Občinski komite ZMS • Občinski
sindikalni svet • Občinski odbor ZB in ZROP

NAJ ŽIVI DAN BORCA!

KMETIJSKA ZADRUGA BIZELJSKO

„METALNA“ — KRMELJ

„PETROL“ LJUBLJANA Poslovalnica Novo mesto

SE PRIPOROČA VSEM VOZNIKOM
MOTORNIH VOZIL IN ČESTITA ZA DAN
BORCA — 4. JULIJ!

OBČINSKA SKUPŠČINA METLIKA

OBČINSKI ODBOR SZDL • OBČINSKI KOMITE ZKS
• OBČINSKI ODBOR ZB • OBČINSKI KOMITE ZMS
• OBČINSKI SINDIKALNI SVET IN OSTALE ORGA-
NIZACIJE

Za naš veliki praznik — 4. julij iskreno čestitamo vsem tovarišem in tovarišicam, ki so sodelovali v NOB, terenskim aktivistom in vsemu ljudstvu Bele krajine!

»KOVINAR«
SPLOŠNO KOVINSKO PODJETJE
ČRNOMELJ

Bodimo še naprej zvesti revolucionarnemu ustvarjalnemu duhu marksizma! Naj živi DAN BORCA — naš veliki praznik!

OBČINSKA SKUPŠČINA ČRNOMELJ

OBČINSKI ODBOR SZDL * OBČINSKI KOMITE ZK
* OBČINSKI KOMITE ZMS * OBČINSKI ODBOR ZB
* OBČINSKI SINDIKALNI SVET

VSEMU DELOVNEMU LJUDSTVU ČESTITAMO ZA 4. JULIJ!

LESNO PREDELOVALNO PODJETJE METLIKA

DELOVNI
KOLEKTIV
PODJETJA

**KOMUNALNA
UPRAVA
ČRNOMELJ**

SE PRIDRUŽUJE
ČESTITKAM
OSTALIH
DELOVNIH
KOLEKTIVOV
ZA PRAZNIK
4. JULIJ!

Novoteks

NOVO MESTO

PONOSNI SMO NA VELIKE
PRIDOBITVE NASE BORBE IN
REVOLUCIONARNO
PREOBRAZBO DEŽELE, KI
STOPA MED INDUSTRIJSKO
RAZVITE DRŽAVE! PONOSNI
SMO NA NASE BORCE
ZA SVOBODO, NAPREDEK IN
MIR, ZA SREČNEJŠE
ŽIVLJENJE VSEGA
ČLOVEŠTVA!

ZA DAN BORCA ČESTITA VSEM, KI SO
SODELOVALI V NAŠI LJUDSKI REVOLUCIJI IN
VSEM, KI DANES PRISPEVAJO K IZGRADNJI
SOCIALIZMA

KOMUNALNI ZAVOD ZA SOCIALNO ZAVAROVANJE NOVO MESTO

S SVOJIMI PODRUŽNICAMI
IN IZPOSTAVAMI

Naš boj za svobodo in napredek nas je v zadnjih
letih privedel do vrhunskih moralno-političnih stva-
ritev današnjega človeštva! Naj živi 4. julij —
dan borca!

OBRAT

„KRKA“
NOVO MESTO

Farmis

PRISRČNE POZDRAVE VSEM JUGOSLOVANSKIM
REVOLUCIONARNEM POSILJA
DELOVNI KOLEKTIV

**LESNE PREDELOVALNE
INDUSTRIJE**

»ZORA« ČRNOMELJ

SVOJIM GOSTOM, ZLASTI PA TOVARISEM IN
TOVARIŠICAM, ČLANOM ZB, ČESTITAMO ZA
4. JULIJ IN SE PRIPOROČAMO!

GOSTINSKO PODJETJE

»MAJOLIKA« — STRAŽA

Z OBRATI V PODTURNU, URSNIH SELIH,
MENISKI VASI, DOL. TOPLICAH IN STRAZI

KMETIJSKA ZADRUGA ČRNOMELJ

POSILJA VSEM DELOVNIM LJUDEM
SOCIALISTICNE REPUBLIKE SLOVENIJE
PRISRČNE BORBENE POZDRAVE
ZA 4. JULIJ!

POZDRAV
VSEM BORCEM NOV,
GRADITELJEM
JUGOSLOVANSKE
SOCIALISTICNE
SKUPNOSTI!

RUDNIK RJAVEGA PREMOGA KANIŽARICA

PRI ČRNOMELJU

ČESTITA ZA NAŠ BORBENI PRAZNIK 4. JULIJ
IN POZDRAVLJA VSE PRVOBORCE, AKTIVISTE
IN VODITELJE NASE REVOLUCIJE!

ISKRENE ČESTITKE
Z NAJBOLJŠIMI
ŽELJAMI POSILJA
ZA 4. JULIJ

PREBIVALSTVU
SPODNJEGA POSAVJA ČESTITA ZA
DAN BORCA

TRGOVSKO PODJETJE

**„KRKA“
BREŽICE**

SPLOŠNO TRGOVSKO PODJETJE

**„POTROŠNIK“
ČRNOMELJ**

TOPLO ČESTITA PREBIVAL-
STVU BELE KRAJINE ZA
4. JULIJ IN SE PRIPOROČA!

**Belokranjsko
gradbeno
podjetje
Črnomelj**

**ZDRAVILIŠČE
ŠMARJEŠKE
TOPLICE**

DELOVNI
KOLEKTIV

„BETI“

BELOKRANJSKE
TRIKOTAŽNE
INDUSTRIJE

POZDRAVLJA OB DNEVU BORCA
VSE BORCE SLAVNIH PARTIZAN-
SKIH BRIGAD IN JIM NAJPRISRČ-
NEJE ČESTITA! HKRATI ISKREN
POZDRAV PREBIVALSTVU
METLIKE IN OKOLICE!

METLIKA

NAJ ŽIVI
NEZLOMLJIVA
ENOTNOST JUGOSLO-
VANSKIH NARODOV,
SKOVANA V BORBI
NAJ ŽIVI
DAN BORCA!

**RUDNIK LIGNITA, GLINE IN
KREMENOVH PESKOV
GLOBOKO**

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

Tedenski koledar

Petek, 5. julija: Ciril in Metod
Sobota, 6. julija: Danica
Nedelja, 7. julija: Dan vstaje Srbov
Ponedeljek, 8. julija: Milojka
Torek, 9. julija: Veronika
Sreda, 10. julija: Ljubica
Četrtek, 11. julija: Olga

Čestitka

Martini in Džoki Petaković
go sreče v skupnem življenju
Marjanca in Janez.

ZAHVALE

Za požrtvovalnost pri zdravljenju se iskreno zahvaljujem primariju dr. Smrečniku, dr. Zakrjaskovi, dr. Trobišu in strojnemu osebju TBC bolnišnice v Novem mestu. Vsem bolnikom — tovarišem pa lep pozdrav in skorajšnje okrevanje! — Franc Cvelbar.

»KAR MOKER SEM POSTAL«

Tako je v soboto v našem uredništvu povedal prvi nagradenec, dobitnik hladilnika in naš naročnik Nace Vrščaj, ko smo ga vprašali, kako je zadovoljen z nagrado.

»Če mi verjamete ali ne, o nagradi me je prvi obvestil in mi čestital primarij dr. Smrečnik. Potem so mi čestitali še vsi tovariši bolniki. Povem vam, da sem od presenečenja in stiskanja rok kar moker postal,« je smeje pripovedoval tovariš Vrščaj.

»Kaj boste s hladilnikom?«

»Doma v Mali Bučni vasi ga bom dal montirati, saj spada v gospodinjstvo, mar ne? Zato komaj čaka.«

kam, da ozdravim in se vrnem domov, pa tudi na delo. Štiri leta sem bil zaposlen v skladišču žita. Bolezen, ki me je zalotila, pa je bržčas posledica internacije med vojno.«

Zanimali smo se, kako živijo bolniki na pljučnem oddelku, če poslušajo radio in spremljajo razne dogodke.

»O, da,« je rekel Vrščaj, »radio poslušamo in tudi televizijo gledamo.« Najraje pa prebiramo časopise. Vsak teden dobimo v sobo po dva izvida »Dolenjskega lista«.

»Kaj vam je najbolj všeč v »Dolenjskem?«

»Preberemo vse, najprej pa zadnjo stran, nesreče in drugo, potem pa, kaj piše o domačih dogodkih.«

»Verjetno ste tudi brali o podvigu sovjetskih kozmonavtov. Mislite, da imamo tudi pri nas ženske, ki bi toliko dosegle kot kozmonavtika Terješkova?«

»Seveda, prepričan sem, saj imamo sposobne ženske.«

Ivan Zoran

MALOGLASJE

KRILNO CRPALKO št. 2, skoraj novo, ugodno prodam. — Franc Vovk, Novo mesto, Cegelnica 19.
NJIVO prodam v bližini Metlike. Polzve se pri Morela, Novo mesto.
MOSKO in žensko kolo prodam. Novo mesto, Trdinova 28.
ZDRAVILISCE ROGAŠKA SLATINA: Bolujete na želodcu, jetrih, žolču, črevesju, prebavi? Polzite z rogaško »DONAT« vodo!

GIBANJE PREBIVALSTVA

MATICNI URAD NOVO MESTO
V času od 24. junija do 1. julija je bilo rojenih 21 dečkov in 16 deklic.
Poročila sta se: Petar Viskić, mornar iz Sup. Drage, in Marija Sporer, šivilja iz Češče vasi. — Umrla sta: Jože Kozar, uslužbenec iz Vinomera, 49 let, in Ana Saje, gospodinja iz Malenske vasi, 80 let.

MATICNI URAD KOSTANJEVICA

V maju ni bilo rojstev izven bolnišnice.

Poročili so se: Alojzij Jordan, kmetovalec, in Justina Strajnar, šivilja, oba iz Dobrave; Jože Stefančič, kmetovalec iz Orehovca, in Marija Pisek, šivilja iz Kostanjevice; Jožef Stopar, kmetovalec z Vrtnice, in Elizabeta Dolmotic, kmetovalka iz Črešnjeve; Pavel Peterman, kolar iz Zgornjih Gorij, in Marija Kučič, delavka iz Črneče vasi.
Umrla so: Stanislav Cvelbar, komercialist z Dol. Prekopa, 39 let; Ana Pirc, otrok iz Črneče vasi, 1 leto; Janez Stefančič, upokojenec iz Orehovca, 97 let.

Iz novomeške porodnišnice

Pretekli teden so v novomeški porodnišnici rodile: Julijana Pekolj iz Vrbovca — Marijo in Julko, Amalija Kralj iz Kapljice — Anico, Olga Robida iz Lopate — Francija, Slavka Rešetič iz Gornjega Maharovca — Vilmo, Tilka Pekolj iz Luže — Ivanko, Marija Bajc iz Zabukovja — Antona, Nencka Sabič iz Tisove — Slavico, Pavla Gorenc iz Vrhovega — Antona, Zinka Kure iz Loke — Boža, Ljudmila Tramat iz Zlogana — Majdo, Jožeta Mahnič iz Rihpova — Franca, Marija Cadonič iz Črnomlja — Marjana, Ivanka Sušaršič iz Požarč — Sonjo, Cirila Juršinič iz Hrasta — Marjana, Nada Jakše iz Irče vasi — Bojana, Milica Papež iz Črnomlja — Janca, Majdi Hudorovac iz Prečne — Branka, Ana Kocjan iz Dolenje vasi — Jožka, Marija Zore iz Rovinja — Vido, Danica Hočevar iz Dobrave — Pavlo, Pavla Tekavčič iz Prevol — Julko, Ana Vorbanec iz Čukovec — Jožeta, Marica Mravince iz Vinice — Jožeta, Anica Medić iz Rodin — Vilka, Milka Vinski iz Črnomlja — Marjana, Franciska Ravnikar iz Sentruperta — Milko, Emilija Hrovat iz Meniške vasi — Damjano, Olga Vidrih iz Lončarjevega dola — Olga, Marija Kocjančič iz Trebeče vasi — dečka, Justina Dolenšek iz Drušč — deklico, Marija Turk iz Jurke vasi — deklico, Jelka Derma iz Jurovskega broda — dečka, Kristina Babič iz Dragatufa — dečka, Tončka Dvojmoč iz Ostroga — dečka, Milka Nučič iz Črnomlja — dečka, Francika Bakan iz Skočjana — deklico, Marija Vehar iz Smole-

Hvaležni boste temu prirodnemu zdravilu! Dobite ga v Novem mestu v trgovinah podjetja »Hmeljnik« in v Vidmu-Krškem v trgovinah podjetja »Resas«.

KUPIM STROJ za mletje sadja na valje. Matija Skala, Krvavčji vrh 3, Semič.

PSA VOLČJAKA prodam. Gostiša, Novo mesto, De franceschijska 2.

SOBO oddam za pomoč v gospodinjstvu. Naslov v upravi lista (3188-63).

GARAZO oddam v najem. Miha Colnar, Novo mesto, Trdinova 14.

nje vasi — deklico, Terezija Piltaver iz Regrče vasi — deklico, Terezija Lajkovič iz Silnovc — dečka.

Iz brežiške porodnišnice

Pretekli teden so v brežiški porodnišnici rodile: Marija Blažević iz Gaberij — Eriha, Vera Jereb iz Čirč — deklico, Marija Pegam iz Čerkelj — Jožeta, Tončka Miklavčič iz Kostanjevice — Janeza, Darinka Tursan iz Sv. Križa — Stjepana.

KRONIKA + NESREČ

Pretekli teden so se ponesrečili in iskali pomoč v novomeški bolnišnici: Vinko Fink, sin soboslikarja iz Irče vasi, se je s sekuro usekal v desno nogo; Jože Aupič, delavec iz Sadije vasi, se je s sekuro usekal v levo roko; Srečko Udovč, sin strojevodje iz Bršlina, je padel s kolesa in si poškodoval levo koleno in desno stopalo; Bernardka Judnič, delavka iz Praproti, je padla s kolesa in si poškodovala glavo in levo ključnico; Ana Avsec, delavka z Malega Slatnika, je padla s kolesa in si poškodovala levo koleno; Milan Zalasček, sin posestnika iz Žužemberka, je padel z voza in si poškodoval desno nogo, desno roko in glavo.

BREŽIŠKA KRONIKA NESREČ

Pretekli teden so se ponesrečili in iskali pomoč v brežiški bolnišnici: Nikola Kralj, uslužbenec iz Prigorja, si je pri skoku z voza poškodoval levo nogo; Barica Malekovič, gospodinja iz Zdenca, se je poparila z vrelo vodo; Martin Vogrin, delavec iz Laz, si je pri padcu s kolesa poškodoval glavo; Anton Leš, posestnik iz Lučelice, si je pri padcu z voza poškodoval rebra; Marjan Grgec, sin delavke iz Gor. Bistre, si je pri padcu z drevesa poškodoval glavo; Janez Hriberšek, posestnik iz Dol. Leskoveca, si je pri padcu z voza poškodoval glavo in levo nogo; Cilka Hrihar, gospodinja iz Prigorja, si je pri padcu z drevesa zlomila desno nogo; Marija Miklavčič, gospodinja iz Brestanice, si je pri padcu z drevesa poškodovala desno roko; Zdenka Zehole, delavka iz Ledine, si je pri padcu s kolesa poškodovala glavo; Anica Urek, gospodinja iz Arnovih sel, si je pri vozu poškodovala roko.

KINO

Brestanica: 6. in 7. julija ameriški barvalni film »V 30 dneh okoli sveta«, 10. julija sovjetski film »Zasledovanje Avrike«.

Dolenjske Toplice: 6. in 7. julija ameriški film »Ko je kraljevala komedija«.

Metlika: 6. in 7. julija italijanski film »Roko in njegovi bratje«, 10. jul. italijanski film »Cioci ras«.

Mokronog: 6. in 7. julija francoski film »Ambiciozna«.

Novo mesto — Krka: 5., 6. in 7. julija angleški barvalni film »Obračun v zalivu«, 8., 9. in 10. julija ameriški barvalni film »Konjeniki«.

Semič: 7. julija jugoslovanski film »X-25 javlja«.

Smartja: 7. julija italijanski film »Preklete sleparije«.

Trebnje: 6. in 7. julija jugoslovanski film »Kozarica«.

Zužemberk: 7. julija sovjetski film »Prvi dan miru«.

Kostanjevica: 6. julija ameriški barvalni film »Karneval v New Orleansu«, 7. julija italijanski barvalni film »Rimska sužnja«.

VSAK ČETRTEK: DOLENJSKI LIST!

OBJAVE — RAZPISI —

Obvestilo o rednih letnih tehničnih pregledih motornih vozil za Spodnje Posavje

Obveščamo vse lastnike in voznike motornih vozil na območju zasavskih občin: Brežice, Sevnica, Videm-Krško, da bodo redni letni tehnični pregledi motornih vozil po naslednjem razporedu:

Občina Sevnica
10. VII. za vsa motorna vozila z osebne avtomobile in motorna kolesa.

9. VII. za tovarne avtomobile in vsa ostala motorna vozila.

Občina Videm-Krško
V garažah rudnika Senovo na Senovem;

10. VII. za vsa motorna vozila z območja kraja Senovo

V garažah ObLO Videm-Krško:

11. VII. za osebne avtomobile Fiat-Zastava.

12. VII. za vse osebne avtomobile.

13. VII. za vsa motorna kolesa.

15. VII. za tovarne avtomobile in traktorje.

Občina Brežice
V garažah podjetja Prevoz, Brežice:

16. VII. za osebne avtomobile Fiat-Zastava.

17. VII. za vse ostale osebne avtomobile.

18. VII. za vsa motorna kolesa.

19. VII. za tovarne avtomobile in priklole.

20. VII. za vsa ostala motorna vozila.

Komisija za tehnične preglede bo poslovala po zgoraj navedenem razporedu dnevno

RAZPIS

Okrajni ljudski odbor Celje, tajništvo za notranje zadeve, Gregorčičeva ulica št. 5, Celje, razpisuje po 5. členu pravilnika o postopku pri oddajanju del v investicijsko graditev (Uradni list SRS št. 8 z dne 28/3-1963)

JAVNO LICITACIJO

za zgraditev 9-stanovanjskega bloka na Bizelijskem

Licitacija bo 15. julija 1963 ob 10. uri na TNZ Celje, Gregorčičeva 5, soba št. 99. Vrednost razpisanih del znaša 35.500.089 din, to so vsa gradbena, obrtniška in instalacijska dela razen centralne etažne kurjave v pritličju. Rok za pričetek del je 1. avgusta 1963, dovršitev pa 30. junija 1964.

Pogoje, tehnično in ostalo licitacijsko dokumentacijo ter vse informacije v zvezi z razpisom lahko dobijo zainteresirani v pisarni št. 99 na TNZ OLO Celje, Gregorčičeva 5.

IZ PISARNE TNZ CELJE

2. za stanovanjske zadrage 2 milijona dinarjev,
3. za dograditve in adaptacije stanovanjskih hiš udeležencev NOV 3 milijone dinarjev,
4. za dograditve in adaptacije stanovanjskih hiš (individualni graditelji) 3 milijone dinarjev.
Najdaljši rok vračila 15 let, najnižja obrestna mera 2 odst., minimalna lastna udeležba 50 odst. od predračunske vrednosti. Rok za vložitev ponudb do 20. julija 1963 do 14. ure.
Pogoji za udeležbo na tem natečaju in ostala potrebna navodila so zainteresirani na razpisno v pisarni občinske skupščine v Trebnjem, soba 8-1.

Razpis pekarnice in slaščičarne

Pekarna in slaščičarna v Novem mestu sprejme kvalificirane pekarske pomočnike z odsluženim vojaškim rokom in enega delavca za pomožna dela.

Razpis delovnih mest

KOMUNALNA UPRAVA METLIKA razpisuje prosta delovna mesta za: visokokvalificiranega ali kvalificiranega delavca kovaške ali njeje sorodne stroke z daljšo prakso cestarja, uslužbenca administracije, snalilko.
Plača po pravilniku osebnih dohodkov. Nastop službe takoj ali po dogovoru. Pismene prošnje pošljite ali se osebno zglasite v pisarni komunalne uprave Metlika.

Obvestilo

VUKČEVIČEV MLIN iz Globočice pri Kostanjevici obvešča cenjene stranke, da zaradi popravil ne bo obratoval od 7. do 25. julija 1963. Za nadalje pa se priporoča!

Ne jezite se, če ga v trafiki zmanjka: DOLENJSKI LIST si naročite na svoj naslov!

DELOVNI KOLEKTIV IN ORGANI SAMOUPRAVLJANJA

SPLOŠNE BOLNIŠNICE BREŽICE

ČESTITAJO DELOVNIM LJUDEM NAŠE REPUBLIKE ZA DAN BORCA!

DOLENJSKI LIST

LASTNIKI IN IZDAJATELJI: občinski odbori SZDL Brežice, Črnomelj, Metlika, Novo mesto, Sevnica, Trebnje in Videm-Krško

UREJUJE UREDNIŠKI ODBOR: Tone Gošnjak (glavni in odgovorni urednik), Risa Bačar, Miloš Jakopeč, Drago Kastelli in Ivan Zoran

IZHAJA vsak četrtek — Posamezna številka 20 din — Letna naročnina 900 din, polletna 450 din; plačljiva je vnaprej. Za tuzemstvo 1800 din — Tekoči račun pri podružnici NB v Novem mestu: 406-11-608-9 — NASLOV UREDNIŠTVA IN UPRAVE: Novo mesto, Glavni trg 3 — Poštni predal 32 — Telefon 21-227 — Rokopisov in fotografij ne vračamo — TISK: Casopisno podjetje »DELO« v Ljubljani